THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
AUG 14 1950
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATION

New York Public Library 470 Fifth Ave.

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXV M., 32 N. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1950 M. RUGPIŪČIO (AUGUST) 11 D. KAINA 10 C.

Dabar

Ne, ne jie kalti
Pirmieji smūgiai
Korėja ir Malikas
Bimba nepasirodė

JUOZAS TYSLIAVA

Dėl karo Korėjoje dabar mėginama kaltinti Trumanas, Achesonas, Johnsonas ir Bradley.

Faktinai, reikėtų kaltinti Teherano ir Jaltos konferencijų dalyvius, pirmoje eilėje — velionį Rooseveltą.

Mūsų bėdos Korėjoje prasidėjo ne tada, kai Amerika atšaukė iš ten kariuomenę, arba dabar, ten kilus karui.

Amerikos bėdos Tolimuosiuose Rytuose prasidėjo tada, kai ji Sovietų Rusijai atidavė Sachaliną, Kurilų salas, leido jai laisvai skerėčiotis po Mandžiūriją ir, pagaliau, po tą pačią Korėją.

O ką bekalbėti apie Amerikos nuolaidas sovietams Europoje...

***

Amerikiečių spaudžiamas priešas Korėjoje jau pradeda trauktis.

Bet tai dar tik pirmieji smūgiai. Jų bus daugiau.

Komunistas, kuris bet kokį savo veikimą grindžia žiaurumu, tik vieną kalbą, smūgio kalbą, tesupranta.

Nesistebėsime, kad ir čia, vidaus fronte, to sovietų imperializmo žiaurumo garbintojai netrukus pajus kietesnę Dėdės Samo ranką.

Nė minutei neprivalome pamiršti, kad kova su komunizmu, nežiūrint kur ji vyktų, yra kova su pačia Sovietų Sąjunga.

Ir dabartinis karas Korėjoje yra niekas kitas, kaip karas su sovietais.

***

Malikas, kaip ir buvo galima laukti, grįžo į Saugumo Tarybą tik tam, kad jis čia galėtų varinėti intrigas.

Pavyzdžiui, šitas Kremlio propagandos snukis čia pat, New Yorke, drįsta sakyti, kad Korėjos karą uždegė ne Sovietų Sąjunga, bet... Jungtinės Valstybės.

Nenuostabu, kad kiti Saugumo Tarybos nariai rimtai galvoja apie Korėjos klausimo perkėlimą į Jungtinių Tautų Asamblėją, kur, kaip žinoma, veto teisė negalioja.

Nenuostabu, kad net galvojama boikotuoti Saugumo Tarybos posėdžius, kol jiems pirmininkaus Malikas.

***

Nėra to blogo, kas neišeitų į gerą.

Karas Korėjoje ir Malikų obstrukcijos Saugumo Taryboje, pagaliau, atidarė akis net ir tiems, kurie dar abejojo Sovietų Sąjungos apetitais užkariauti pasaulį.

Korėja ir jos įvykiai išjudino ne tik Ameriką, bet ir kiekvieną, net mažiausią, pasiryžusią ginti savo nepriklausomybę, valstybę.

Dabar kelio atgal nebėra. Net jeigu karas Korėjoje ir tuojau baigtųsi, tai demokratinės valstybės nesiliaus ginklavusios prieš Sovietų Sąjungą, jos imperializmą.

Nesistebėtume, jeigu dabar Stalinas kramtytų nagus, gailėdamasis, pradėjęs karą Korėjoje.

***

Dirva praneša, kad "A. Bimba... buvo iškėlęs melagingą kaltinimą Jonui Sakalui dėl to gauto smūgio, bet laiku susigriebė ir nebepasirodė Clevelande..."

"Dėl to gauto smūgio", kaip žinoma, Bimba plačiai rašė Laisvėje ir Vilnyje. Jis ten, tarp kita ko, buvo parašęs ir apie tą peilį, kurį nusavino Clevelando policija.

Bet... istorijos apie peilį, kuriuo Bimba norėjęs išgąsdinti savo priešininką, Vilnis nenorėjusi spausdinti. Bimbai buvo pasiųsta telegrama, kurioje jis buvo prašomas "užmušti tą paragrafą apie peilį"

Tada Bimbos karingumas, matyt, dar nebuvo atvėsęs.

***

Tremtis rašo, kad DP Komisionierius Carusi vienai lietuvių šeimai, gyvenusiai Vokietijoje, suteikęs asmeniškas darbo garantijas.

Bet ta šeima, kaip toliau laikraštis rašo, vietoj dirbusi Carusi ūkyje, susirado kitą darbą.

Rezultate, Carusi tai šeimai iškėlė bylą...

Laikraštis, ragindamas tremtinius tęsėti savo pažadus, tarp kita ko, pastebi:

"Sovietuose, nuo kurių mūsų pabėgta, už pasitraukimą iš darbovietės, kišama į koncentracijos stovyklą".

JUNGTINIŲ TAUTŲ KARIUOMENĖS OFENZYVA KORĖJOJE IŠMUŠĖ RAUDONUOSIUS IŠ LYGSVAROS

Nauji pastiprinimai. Trumano asistentas Harriman žavisi kariuomenės bendradarbiavimu. Naujos agresijos atveju sušauktų JT pilnatį.

Korėjoje kovojanti Jungtinių Tautų kariuomenė, gavusi naujus amerikiečių pastiprinimus, pradėjo ofenzyvą, norėdama atlaikyti gyvybinės reikšmės Pusano uostą, į kurį raudonieji yra nukreipę savo generalinį puolimą. Kaip iš fronto pranešama, amerikiečių puolimai tame didžiuliame 140 mylių platumo fronte priešą išmušę iš lygsvaros. Tuo tarpu, kai sausumos kariuomenė atkakliai kovoja kalnuotame terene, ją remia lėktuvai, kurie bombarduoja, ir laivai, kurių artilerija apšaudo priešo pozicijas. Be to, skraidančios oro tvirtovės ir to-

liau tęsia šiauriečių svarbiųjų jos centrų bombardavimą. Naujosios ofenzyvos akivaizdoje raudonieji deda visas pastangas pralaužti esančias gynimosi pozicijas, ir dabar jau ne tik naktimis (kaip darė anksčiau), bet ir dienos metu iš vienos vietos į kitą permeta savo kariuomenę ir ginklų tiekimą.

Iš Kinijos pabėgėliai tvirtina, kad šiaurės Korėja šiuo metu fronte turinti 340,000 savo kariuomenės. Esą, jei karo laimė pradėtų svyruoti, būtų mesta apie 200,000 Kinijos komunistinės kariuomenės.

Jungtinių Tautų kariuomenės pastiprinimai pamažu didėja. Filipinai netrukus patys pristato 5,000 pilnai ginkluotų pėstininkų. Australų laivas "Warramunga" su karininkais ir laivo įgula jau atvyko į Korėjos vandenis ir prisijungė prie čia anksčiau kovojančių "Bataan" ir "Shoalhaven" karo laivų.

JAV Kongrese buvo kilęs sumanymas į JT karo pajėgas įtraukti ir Japoniją. Bet gen. MacArthur, atsakydamas senatoriui Magnuson, pareiškė, kad, jo manymu, dabar nesą galima panaudoti japonų, nes Japonija yra tarptautinėje kontrolėje ir su ja dar nepasirašyta taikos sutartis. Savo atsakyme generolas taip pat pridėjo, kad Japonija turėtų gauti 75,000 policijos rezervą.

Prezidento Trumano specialus asistentas užsienių reikalams W. A. Harriman, aplankęs Korėjos fronto pirmąsias linijas pareiškė susižavėjimą JT kariuomenės bendradarbiavimu. Labiausiai jį imponavę amerikiečių ir australų kovos lakūnai ir pietų Korėjos kariuomenė. Be to, jis konferavo su Syngman Rhee, Pietų Korėjos Respublikos prezidentu, kariuomenės vadais ir su gen. MacArthuru.

Jungtinėse Tautose Korėjos klausimas neleidžia toliau pažengti. Jau visa savaitė, kai stovima vietoje, nesutariant darbotvarkės klausimu. Sovietų Rusijos atstovas Malik, einąs šį mėnesį Saugumo Tarybos pirmininko pareigas, reikalauja pakviesti šiaurės Korėjos ir komunistinės Kinijos atstovus dalyvauti debatuose. Be to, jis kaltina amerikiečius, kam jie bombarduoja šiaurės Korėją, vadindamas tai "gangsterių metodais". Betgi to pat pusėdžio metu JT Korėjos komisijos pranešime, kurį pats Malik įsakė perskaityti, skundžiamasi, kad šiaurės korėjiečių kariuomenė žiauriai elgiasi su okupuotųjų sričių gyventojais, o ypač su sužeistaisiais.

Nežinia, kokia kryptimi vyks tolimesnis Saugumo Tarybos darbas, nes visą laiką tikimasi, kad Malik panaudos veto teisę. JT atstovų tarpe manoma, kad tuo atveju būtų sušaukta JT pilnatis. Šito Trygve Lie nepaminėjo savo pranešime spaudai, bet jis patvirtino, kad naujos agresijos atveju, jei Saugumo Taryba nieko neįstengtų nuveikti, 24 val. laikotarpyje būtų sušaukta Jungtinių Tautų pilnatis.

Dabar, kai JT kariuomenė Korėjoje pradėjo žygiuoti pirmyn, Jungtinių Tautų užkulisiuose keliamas klausimas, kurį ketinama patiekti svarstyti, ar JT kariuomenė, pasiekusi 38 paralelę, turės sustoti ar toliau žygiuoti.

JAV NETEKO 3000 VYRŲ

Spaudoj pasirodė priekaištų Amerikos karinei vadovybei, kad ji slepianti tikruosius nuostolius žmonėmis, esą, skaičiai turėtų būti didesni, negu oficialiai skelbiama.

Atsakingi pareigūnai Vašingtone iš naujo paskelbė paskutinis duomenis apie savo nuostolius Korėjos fronte, pagal kuriuos bendras skaičius žuvusiųjų, dingusių ir sužeistų neviršija 3000 vyrų.

Šiaurės korėjiečių nuostoliai yra nepaprastai dideli, palyginus su amerikiečių nuostoliais. Fronto stebėtojų tvirtinimu, komunistai yra ligi šiol netekę apie 40,000 vyrų, daugiausia užmuštais ir sužeistais. Karo belaisvių skaičius yra, palyginti, abiejose pusėse mažas.

EUROPA DIDINA KARO BIUDŽETĄ

Šiaurės Atlanto Pakto Taryba, užbaigusi savo dešimties dienų posėdžius Londone, nutarė išsiskirstyti ir pasitarti su savo valstybių vyriausybėmis ir po 18 dienų vėl susirinkti. Paskelbtajame komunikate sakoma, kad prieita bendro įsitikinimo, jog skubiai reikia sustiprinti bendrą Atlanto Pakto valstybių gynybą, nes dabartinė militarinė padėtis nesanti pakankama atremti priešo eventualiems puolimams. Dar šio mėnesio bėgyje tarybai bus patiekta galutinai apsvarstyti apsiginklavimo planai, kuriuos paruošė paskirų sričių specialistai. 12 valstybių atstovai principe juos jau priėmė, o dabar reikalinga nustatyti tik jų praktiškas vykdymas.

Ryšium su amerikiečių atstovo Atlanto Pakto valstybių taryboje pasiūlymu, dabar kiekviena pakto valstybių nustato savo konkrečią pagalbą, kuria ji galėtų sustiprinti bendrą frontą prieš užpuoliką. Ligi šiolei jau 5 nariai pranešė JAV, kad jie iš viso 15 bil. dolerių yra suplanavę išleisti gynybos reikalams. Jų tarpe yra Prancūzija, kuri ateinančių 3 metų laikotarpyje gynybai ketina išleisti daugiau 5 bil. dolerių, jeigu ir JAV dalimi jai padės. Anglija panašiomis sąlygomis sutinka skirti gynybai per 9 bil. dol., o Norvegija sekančiais 2 metais padidina savo gynybos išlaidas 57 mil. dol. ir Danija 35 mil. dol. Belgija, kurios įtemptą vidaus padėtį nustelbė tarptautiniai įvykiai, gynybos reikalams skiria papildomai 1 mil .dol.

Kitos likusios valstybės taip pat netrukus savo gynybos išlaidas praneš. Tuo tarpu ruošiami planai ir Pietų Europos gynybai. JAV admirolas R. L. Conolly, Paryžiuje susitikęs su aukštaisiais britų, prancūzų ir italų karininkais, parengė P. Europos ir Vidužemio Jūros gynybos planus.

Vakariečiai būtinai siekia įjungti kaip nors vokiečius į bendrą apsigynimo prieš bolševikus sistemą. Vokiečiai galėtų pastatyti apie 30 divizijų, o tai jau būtų visai pakankamas vakarų valstybėms įnašas apsiginti nuo sovietų puolimo. Tačiau nerandama būdo vokiečius panaudoti, neatstatant savarankiškos kariuomenės. Tuo tarpu vienas Stuttgarto politinių komentatorių von Studnitz šiomis dienomis pareiškė, kad vokiečiams reiktų leisti ne tik pėstininkų divizijas statyti, bet ir lėktuvus ir šiaip moderniškus ginklus turėti. Be to, vokiečiai nori gauti iš vakarų alijantų garantiją, kad pavojaus atveju Vakarų Vokietija tikrai bus ginama, o ne evakuojama ir tik vėliau jau atvaduojama. Tačiau viena jau dabar aišku, kad Vokietijos sunkioji (karo) pramonė jau netrukus žymiai išplės savo gamybą.

Strassbourge prasidėję Jungtinės Europos posėdžiai toliau tebevyksta. Belgijos socialistą Paul Henry Spaak pakartotinai pirmininku išrinkus. Čia bus toliau tęsiami pasitarimai Jungtinės Europos reikalais, kurių vienu svarbiausių yra vad. Schumano planas sujungti Vakarų Europos plieno ir anglies pramonę. Šiuose posėdžiuose pirmą sykį dalyvauja Vakarų Vokietijos, Saaro srities bei Islandijos atstovai.

Šešių motorų bombonešiai (B-36), galingiausi pasaulyje, pradedami masiniai statyti Amerikos fabrikuose.

NAUJI KOVOS BŪDAI IR GINKLAI KORĖJOJE

Amerikiečiai po naujų pastiprinimų (apytikriai skaičiuojama, kad Jungtinių Tautų jėgos fronte dabar siekia apie 50,000 gerai ginkluotų amerikiečių ir apie tiek pat silpnai ginkluotų ir menkai karui paruoštų pietų korėjiečių), šios savaitės pradžioj pradėjo stiprią ofenzyvą. Vietomis, kaip pietiniame ruože prie Masan (nuo jo iki pagrindinės amerikiečių jūrų ir tiekimo bazės Pusan bėra tik 27 mylios), Amerikos daliniams pasisekė pasistūmėti nuo 2 iki 5 mylių. Tuo pat metu komunistų daliniai, kiek aukščiau į šiaurę, išplėtė savo prietilčius Naktongo upės rytinėje pusėje, sudarydami naujų pavojingų vietų apsupti pirmyn besiveržiančius amerikiečių dalinius.

Per šešias savaites nuo kovos veiksmų pradžios birželio 26 d. šiaurės korėjiečiai užėmė apie 9/10 Pietų Korėjos. Amerikos daliniai, paruošti reguliariam kautynių laukui, nesurado būdų, kaip sėkmingai kariauti su komunistais, vedančiais karą partizaniniais ir infiltracijos metodais. Jų atkakliejį antpuoliai vykdomi nakties metu, nežinant tikrai, kur yra priešas. Jo yra visur, tiek priešaky, tiek užpakaly. Komunistai turi laiku suorganizuotą savo penktąją koloną Pietinėj Korėjoj. Nakties kautynių metu jie persiunčia per fronto linijas (infiltruoja) būrius savo kari,, kurių tikslas įsimaišyti į civilinių gyventojų pabėgėlių tarpą ir organizuoti užpuolimus iš užpakalio. Iš čia siunčiami pranešimai apie amerikiečių telkinius, pasiruošimus, diriguojama radijo siųstuvais artilerijos ugnis, kuri, pagal amerikiečių pareiškimus, yra nepaprastai smarki ir tiksli.

Nauji ginklai, naujos viltys

Šiaurės korėjiečiai, kuriuos ginkluoja Sovietų Rusija, ligi šiol naujų ginklų neparodė. Pranešama, kad jie yra ginkluoti gerais, automatiniais šautuvais, kulkosvaidžiais, gera, taiklia rusų artilerija ir pagerintais, didesniais, storesniais tankais.

Amerikos kariuomenė pirmosiomis dienomis buvo kaip bejėgė prieš didžiuosius rusų tankus, nuo kurių šarvų atšokdavo prieštankinių ginklų šaudmenys, net lėktuvų bombos. Keletą savaičių vėliau amerikiečiai pradėjo vartoti naujai patobulintą prieštankinį ginklą, bazooką, primenantį vokiečių panzerfaust. Iššautas bazookos šovinys, palietęs taikinį, išgręžia skylę, o po to sprogsta, taip pramušdamas ir pačius storiausius, ligi šiol žinomus, tankų šarvus.

Tankai su liepsnosvaidžiais

Iš fronto pranešimų matyti, kad amerikiečiai ima vis plačiau vartoti fosforą, kaip kovos priemonę. Paskutinio karo metu girdėdavome apie vokiečių liepsnosvaidžius, "Flammenwerfer", kuriuos nešdavosi su savim priešakiniai daliniai, norint išrūkyti priešą iš lapių urvų, iš apkasų.

Kaip iš karo pranešimų matyti, dabar amerikiečiai naudoja fosforinius artilerijos sviedinius ir tankus su liepsnosvaidžiais.

Apie kokius ypatingus "atominio amžiaus" ginklus, naudojamus fronte, ligi šiol neteko girdėti. Bet karo laboratorijos dirba abiejose stovyklose, ir ilgainiui galima laukti ne tik naujų patobulinimų, bet ir naujų išradimų šiame bandomajame kare.

Pabaltijo tautos bus laisvos

"Britanijos Lietuvis" praneša, kad Winston S. Churchill, ryšium su liūdnąja dešimties metų okupacijos sukaktimi, Pabaltijo Tarybai Londone prisiuntė tokio turinio raštą:

Esu gavęs iš trijų Pabaltijo valstybių pabėgėlių tiek daug laiškų, kad nepajėgiu kiekvienam asmeniškai atsakyti.

Winston S. Churchill

Dešimties metų Rusijos okupacijos Latvijos, Lietuvos ir Estijos sukaktis yra tragingas šių kraštų žmonėms momentas. Susirūpinimą man sukėlė žinia apie padidėjusius tuose kraštuose žmonių persekiojimus ir masines deportacijas, kas sudaro komunistų technikos dalį.

Latvija, Lietuva ir Estija D. Britanijoje tebėra jų ministerių atstovaujamos. Tai yra dėl to, kad britų vyriausybė nepripažino sovietų okupacijos de jure. Jūs gerai atsimenate, kad D. Britanija 1918 ir 1919 metais nedelsė pripažinti šias tris valstybes nepriklausomomis ir suverenėmis valstybėmis. Tarp karų buvusiame laikotarpyje Pabaltijo valstybės įrodė gilų tikėjimą demokratija, kokia šiame krašte suprantama.

Aš laukiu ateinant dienos, kurią šios puikios Pabaltijo valstybės vėl bus laisvos nuo svetimos okupacijos ir galės užimti savo vietą krikščioniškų demokratinių valstybių tarpe.

IŠ VISO PASAULIO

— Caroll Wilson, atominės energijos komisijos reikalų vedėjas, po susikirtimų su komisijų pirmininku Gordon Dean, atsistatydino iš pareigų.

— 31 metų amžiaus sportininkė Florence Chadwick iš San Diego perplaukė 19 mylių ilgumo kanalą iš Cap Gris Nez iki Doverio per 13 val. ir 28 minutes, tuo sumušdama ligšiolinį Lamanšo kanalo perplaukimo rekordą.

— Henry Wallace, po nuomonių skirtumo pasireiškimo Korėjos klausimu, išstojo iš progresyviųjų partijos, kuri 1948 m. buvo sukurta jį nominuoti prezidentu.

— Suomijos frachteris "Hamina", kuris į Philadelphiją buvo atplaukęs su medžiu, pagal naujuosius saugumo patvarkymus, patikrintas ir nukreiptas savo krovinį iškrauti už 55 mylių nuo uosto.

— Gen. maj. Robert W. Grow paskirtas JAV karo attache Sovietų Rusijoje.

— Izraelio parlamentui nutarus įvesti avalynės ir drabužių racionavimą, sustreikavo Jeruzalės restoranai ir valgyklos.

— Californijoje nukritus B-29 oro tvirtovei su bombomis, 17 asmenų žuvo ir 60 sunkiai sužeista. Kartu žuvo ir brig. gen. R. F. Travis, žymus lakūnas ir sunkiųjų bombonešių 9 eskadrilės vadas.

— Prezidentas Trumanas pareiškė, kad valstybės sekretorius Dean Acheson ir gynybos sekretorius Johnson savo pastuose pasiliks, ligi jis būsiąs Baltuosiuose Rūmuose. Šis pareiškimas padarytas ryšium su kai kurių kongreso narių balsais prieš JAV politiką.

— JAV spauda praneša, kad JAV vyriausybė ketina Kuboje užpirkti visą jos 1951 metų cukraus gamybą.

— Apie 200 sovietinės vokiečių policijos vyrų perėjo į Vakarų Berlyną, prašydami politinės globos. Paaiškėjus žinioms, kad policija bus siunčiama Korėjon, dabar kasdien esti perbėgėlių į vakariečių pusę.

— Prezidentas Trumanas iš Kongreso pareikalavo pagriežtinti įstatymus prieš šnipus.

Amerikos Lietuvių Savaitė

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI REIKIA NAUJO KRAUJO

(Iš pasikalbėjimo su advokatu Antanu Oliu)

Adv. Antanas Olis, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas, Amerikos Lietuvių Tarybos vicepirmininkas ir Lietuvių Dailės Parodos Tvarkytojas, mūsų korespondentą Chicagoje painformavo aktualiais klausimais.

RYŠIUM SU KOREJA

— Būtų džiugu, — pareiškė Antanas Olis, — kad Korėjos karas būtų pradžia Amerikos naujos politikos. Iki šiol Amerikos užsienių politika dar nebuvo pilnai atsikračiusi antrojo pasaulinio karo "kooperacijos su komunistais programos". Net dabar Amerika dar nėra prisirengusi aktualiai pasipriešinti komunistų okupacijai Lietuvoje ir kitose Rytų Europos valstybėse. Amerika rengiasi prie eventualaus karo su Sovietų Rusija, bet ar toks karas greit įvyks ar ne, tai nėra dar aišku.

REIKIA PRAPLĖSTI VYKDOMĄJĮ KOMITETĄ

Taryba nepajaiko į visų Amerikos lietuvių širdis. Iš jos laukiama naujos ir energingesnės programos. Naujų ateivių banga yra atsidūrusi stebėtojų ir talkininkų rolėje. Reikėtų ką nors daryti, kad Tarybos vadovybėn įsilietų naujo kraujo ir naujos iniciatyvos. Aš manau, kad tai būtų galima padaryti, įtraukus į Vykdomąjį Komitetą po vieną pavaduotoją naujakurį visiems keturiems nariams. Jei vienaip ar kitaip įsilietų naujakuriškos dvasios į Tarybos Vykd. Komitetą, Amerikos lietuvių bendradarbiavimas Lietuvos laisvinimo darbuose būtų sklandesnis.

VLIKo REIKALU

— Reikia išnaudoti visus kelius Lietuvos laisvinimo tikslui. Bet reikėtų vengti išsimėtymo. Visos lietuvių jėgos turėtų eiti drauge ir be noro vienas kitam kenkti. Laikas kartais yra geriausias visų klausimų sprendėjas. Aš tikiu, kad ir VLIKo skraistėje atsiradę rūpesčiai ir klausimai yra laiko veikiami, ir kad jie palengva išsispręs.

PLB REIKALU

— Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizavimą esmėje aš vertinu teigiamai. Tik aš nemanau, kad josios dėsnius ir organizaciją būtų galima mechaniškai ir vienodai pritaikinti visų kraštų lietuviams. Reikėtų atsižvelgti į kiekvieno krašto specifinius lietuvių reikalus. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės apylinkių steigimas Amerikoje susidurs su legaliais keblumais. Taipgi, yra pavojaus, kad Bendruomenę sudarys tik naujakuriai. Toks procesas nuvestų Amerikos lietuvius į naują susiskaldymą, išardytų bendradarbiavimą ir sukeltų labai nesveikų nuotaikų Amerikos lietuvių tarpe.

NAUJAKURIAI SĄJUNGAI NORIAI TALKININKAUJA

—Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga auga ir stiprėja. Amerikoje ji yra vienintelė organizacija, kuri gražioj bendradarbiavimo dvasioj sutalpina tautinės srovės žmones — naujakurius ir senuosius lietuvius. Ji yra lietuvių tautininkų organizacija Amerikoje. Ji savo šaknimis siekia laikotarpį prieš 30 metų, kada buvo dvi internacionalinės srovės (katalikų ir socialistų) ir viena tautinė srovė. Šiandien ji telkia tuos, kurie lietuvių tautinę idėją stato aukščiau už tarptautinius tikslus. Ji neima savo credo nė iš vienos buvusios Lietuvoje partijų.

Visi, kurie savo pažiūromis priklauso taip vadinamos vidurinės lietuvių srovės, suranda Tautinėj Sąjungoj vietos ir galimybių jų organizaciniam gyvenimui pasireikšti. Šia prasme Tautinė Sąjunga nėra joks mišinys: ji yra liberalinė lietuvių tautinė organizacija. Malonu pastebėti, kad buv. Lietuvos tautininkai ir Lietuvių Tautinio Sąjūdžio (Vokietijoj) žmonės ateina Tautinei Sąjungai talkon.

KVIEČIA PARODON

— Kaip žinia, paroda atidaroma rugpiūčio 14 d. ir vyks iki spalio 1 d. Chicago Historical Society Muziejuje. Aš tikiu, kad ji prisidės prie lietuvių kultūros garso Amerikoje, ir kviečiu visus Chicagos bei jos apylinkių lietuvius parodą gausiai lankyti ir ją visokeriopai paremti.

B. P.

LIETUVIŠKOS DAINOS SUJUNGĖ SENUOSIUS IR NAUJAKURIUS

PHILADELPHIA, PA. Puiki diena pasitaikė Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės Philadelphijos skyriaus valdybai, kuri liepos 30 d. Dumšos parke suruošė gražią gegužinę. Svarbiausia, kad parkas savo medžių pavėsių ir jaukumu darė ne kokio aptverto gardo, kaip kitur esama, įspūdį, bet gegužinei suteikė ir privatumo. Šitai didino ir pačių šeimininkų Viktorijos ir Mykolo Dumšų nuoširdumas, kuriuo jie priėmė savo rezidencijon atsilankiusius svečius.

Gegužinė praėjo nepaprastai gera nuotaika. Dainos, lietuviški žaidimai ir šokiai jungė visus gegužinės dalyvius vienon darnion vienumon. Ratu susikibę svečiai, kurių tarpe buvo ir senieji ir naujieji lietuviai, dainavo dainas ir ėjo žaidimų. Ypač senosios philadelphietės negalėjo atsidžiaugti naujakurėmis, kurios, nors ir keliasdešimt metų vėliau čia atvykusios iš Lietuvos, mokėjo ir dainavo tas pačias dainas. "Mylėjau mergelę pusantrų metelių, turėjau palikti dėl žmonių kalbelių" labiausiai įsiūbavo dainuojantį ratą, kai senosios sakė: "Bars, bars tėvelis, močiutė neužtars", o naujosios kartojo: "Bam, bam, bam..." Mat, po tiekos metų, tik koks nedidelis skirtumas dainoje. O po to ėjo daina po dainos. Ir taip net ligi vėlumos. Patį vakarą Lietuvių Tremtinių Draugijos pirm. prof. J. Puzinas uždegė laužą ir pasakė kalbą, pareikšdamas, kad laužo liepsna tegul simboliškai sujungia senuosius ir naujuosius lietuvius į vieną stiprią šeimą.

Laužą vedė sktn. R. Mišauskas. Skautai ir skautės atliko margą laužo programą. Ši gegužinė buvo viena tų, kurioje tremtiniams noriai talkininkavo senieji lietuviai.

Gegužinę globojo Viktorija Dumšienė. Marija Valonienė, gyv. 5300 Talony St., rengėjoms padovanojo įvairių gėrimų. Bufeto vedėja buvo K. Puzinienė. Stalas buvo apkrautas gražiai pagamintais lietuviškais sumuštiniais ir papuoštas lietuviškomis rūtomis. Gegužinės paruošimo darbe, dirbant visam PMT Liet. Atst. Philadelphijos skyriaus valdybai: pirm. E. Musteikienei, S. Cirtautienei, S. Butkūnienei, K. Pliuškonienei ir M. Žukauskienei, talkininkavo dar šie: Pr. Vaškelienė, G. Maciūnienė, V. Masilionienė, psktn. M. Barniškaitė, O. Rozniakienė, A. Januškevičius, Naras, inž. Banėnas, Vaišnys ir kt. Jiems priklauso nuoširdi rengėjų padėka.

Gautasis gegužinės pelnas paskirtas lietuvių tremtinių nepasiturinčių vaikų atostogoms.

P. K.

Skiriasi su Lietuvoje esančia žmona

DETROIT, MICH. "Daily Mirror" korespondentas rašo, kad neseniai čia atvykęs tremtinys lietuvis Pranas Gobis, 32 metų amžiaus, vietos teisme paprašė skyrybų su savo 29 metų amžiaus žmona Viktorija, gyvenančia Lietuvoje.

Savo skyrybų prašymą jis motyvavo nujautimu, kad jo žmona jo daugiau nebemylinti. Paskutiniojo karo metu jis dalyvavęs pogrindžio veikloje ir, kai rytais išeidavęs į savo darbą, jam Viktorija sakydavusi: "Aš manau, kad vieną dieną tave rusai ar vokiečiai nudobs".

1944 m. jis pabėgęs iš Šiaulių į Vokietiją. Jo žmona, likusi Lietuvoje, identifikavusi jo lavoną ir paskelbusi, būk jis žuvęs Šiaulių apsupimo metu. Vėliau Gobis Vokietijoje susitikęs pažįstamų, kurie dalyvavę jo "laidotuvėse". Šiuo metu Pranas Gobis dirba Fordo fabrike. Jis tvirtina, jog jo bandymai susisiekti su žmona Lietuvoje palikę be pasėkų.

Teismas atidėjo jo skyrybų prašymą svarstyti. Jūsų korespondentas neturėjo progos faktus patikrinti.

R. K.

BUVO CHICAGOJE IR DETROITE

BROOKLYN, N. Y. Su savo draugu P. Tumėnu šiemet praleidau porą savaičių laiko. Ta proga nutarėme aplankyti savo bičiulius Chicagoje ir Detroite. Chicagoje mus pasitiko geras bičiulis J. Gedris, nuo kurio ir pradėjome apsilankymą šiame didžiuliame mieste. Iš eilės aplankėme Kazimierą Steponavičių, Saukus ir kitus. Ta proga naujai Vienybę užsirašė: Jonas Gedris, Edis Bartkus, Jurgis Vitkauskas, Jonas Micnik ir kt.

Lankėmės ir Lietuvių Parke, kur yra pastatytas Dariaus ir Girėno paminklas, šiu mūsų didvyrių transatlantinio skridimo sukaktį prisimindami.

Chicagoje labai daug lietuvių naujakurių, bet visiems po truputį vyksta įsikurti. Ir atlyginimai čia, palyginus su New Yorku, yra žymiai aukštesni, nors maisto kainos tos pačios. Ką jau kalbėti apie Detroitą. Čia atlyginimai beveik visu trečdaliu didesni, negu New Yorke. Todėl ir tremtiniai jau stengiasi burtis įvairių vietovių, kur jiems tiš Detroite. Čia jų atvyksta anksčiau nepakankamai gerai pavyko įsikurti. Maisto ir vaisių kainos čia betgi yra gana aukštos.

Detroite aplankėme savo draugą J. Ūsorių, kuris mus čia puikiai globojo ir dar buvo nuvežęs į Kanadą. Ūsorius yra senas vienybietis. Turi gėrimų svetainę, kur jiems padeda dirbti jų sūnus Juozas.

Bendrai Detroite lietuviai gyvena labai plačiai išsiskirstę po visas miesto periferijas. O ir pats Detroitas labai plačiai išsistatęs.

Čia dabar automobilių fabrikai jau pradeda savo gamybą taikyti karo reikalams.

J. Krunklys,
Vienybės gen. agentas

Iš Philadelphijos

— **Pabaltijo Moterų Tarybos Atstovybės** Philadelphijos skyriaus pirmininkė E. Musteikienė netrukus ketina persikelti gyventi į Detroitą, Mich., kur jau prieš kelias savaites yra išvykęs ir darbą susiradęs jos vyras.

— **Čiurlionieičių Ansamblio** koncertui čia jau ruošiamasi. Visi stengiasi įsigyti bilietų, kad paskui jų nepritrūktų, kaip tai jau buvo atsitikę Chicagoje, kai čiurlionieičiai koncertavo Civic Opera patalpose.

Savi škių ir svetimtaučių tarpe bilietų paplatinti apsiėmė PMT Liet. Ats. Philadelphijos skyrius, dail. Smailiūtė, Jonas Švedas ir kt. O Lietuvių Ansamblio dirigentas J. Macijauskas apsiėmė išplatinti net 1000 bilietų.

— **Valerija Masilionienė,** dantų gydytoja, uoli vietos moterų tremtinių veikėja, baigė savo dviejų savaičių atostogas.

— **Monika Žukauskienė,** PMT Liet. Atst. Philadelphijos skyriaus valdybos narė, iš Brooklyno susilaukė savo tėvelių.

— **Prof. Jonas Puzinas,** Liet. Tremtinių Draugijos pirmininkas, pradėjo dirbti Antanaitienės radijo programoje.

— **Juozas Mironas,** Pašalpinio Klubo Valdybos narys, sekmadienį staiga mirė nuo širdies smūgio.

Jonas Švedas, vietinis lietuvis, dirbąs City Hall, kuris jau atitraukė ir dar tebelaukia tremtinių iš Vokietijos, ligi šiolei jau 53 dypukams parūpino darbo.

Padidėjo darbų. Tarptautinis Institutas kreipėsi į lietuvius, pranešdamas, kad viename mašinų fabrike yra darbo apie 50 asmenų. 25 jau pradėjo dirbti. Atlyginimas gana aukštas. Dabar jau pradeda didėti ir čia darbo, nors anksčiau buvo sunkoka susirasti ir to pasėkoje nemažai tremtinių išvyko kitur.

***

Lietuvos Operos solistė Juzė Augaitytė, kuri Philadelphijoje įsikūrusi jau daugiau kaip metai laiko, be dainavimo vietos lietuvių ir italų parengimuose ir per radiją, dabar gavo ir nuolatinio darbo. Ji pradėjo dėstyti dainavimą Muzikos Studijoje, 2006 Sansam St. Studijos direktoriumi yra maestro Marco Farnesi, kuris čia pats dėsto fortepioną ir veda operos klasę.

Floridoje

MIAMI, FLA. BALFo 39 skyriaus pirmininkas J. Bubnis sunkiai susirgo. Padarytos jau net 2 operacijos. Tuo tarpu jis guli ligoninėje.

—Savo 54 metų sukaktį nuo įsisteigimo Miami paminėjo labai triukšmingai. Liepos 29 d. ta proga buvo surengtos iškilmės. Žmonių minėjime dalyvavo apie 15 tūkstančių.

— Visą laiką pučia gaivinantis vėjelis ,kasdien šilta, bet ir kasdien po truputį palyja. Atvažiavusieji vasaroti negali atsidžiaugti gražumu.

C. K. Brazė

Trumpai

"Lietuvos Atsiminimų" Radijos Valandos metinis piknikas įvyksta rugsėjo 10 d. Linden, N. J., Liet. Laisvės Parke. Pradžia 1 val. pp.

Vytautas Marijošius, Lietuvos valstybinės operos dirigentas, nuo rudens pradeda mokytojauti Hartfordo, Conn., aukštesniojoje muzikos mokykloje.

Dr. Edmundas Juodėnas Rotary Klubo nariams Altoona, Pa., kalbėjo apie lietuvių pastangas atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

Vladas Pauža, mūsų korespondentas Detroite, Micr., praneša, kad Detroito raudonųjų gegužinę piketavo apie 400 lietuvių patriotų.

Z. Steponavičius, teisininkas tremtinys, Stamford, Ct., yra gavęs leidimą darbo tarpininkavimo įstaigai atidaryti. Jis gyvena New Yorko apylinkės multimilijonierių vilų rajone, ir jo pastangomis jau ir anksčiau ne vienas lietuvis yra gavęs darbą.

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas
Leidžia ir redaguoja J. Gustis. Prenumerata metams 1 dol.
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

A. PAKENAS AND SONS
SIUVYKLA IR VALYKLA

A. Pakenas

Mes siuvame, taisome ir valome drabužius pačiomis moderniausiomis mašinomis ir priemonėmis.

Mūsų gamybos ir medžiagos kokybė, palyginti, yra geresnė, negu kitur.

Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai

UŽSAKYMUS PRIIMAME IR IŠ KITUR

Krautuvė
138 E. MAIN ST.

Dirbtuvė
110 BROOKSIDE AVE

AMSTERDAM, N. Y.

Tel. 1321 Tel. 5083

"Pioneers in Radio and Electronics Since 1920"

FADA
Television

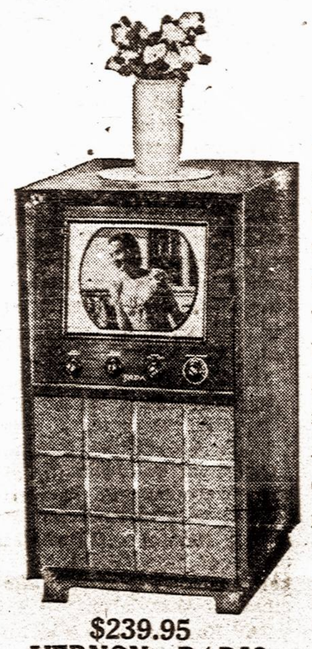

12½ In . . . 91 Sq. In. GLARE-FREE grey-face filter glass screen. Better viewing, filt-back angle front panel. Built-in "FADE-SCOPE" Antenna... beautiful mahogany veneer DeLuxe custom-built cabinet console . . . featuring AC Automatic Gain Control circuit. Sensational performer in all areas.

$239.95
VERNON RADIO and TELEVISION
PARDUODAMA IR TAISOMA
JUOZAS BUČINSKAS, Sav.
64 Vernon Street, Worcester, Mass.
Tel. 6-1759.

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
BRIDGEPORT, CONNECTICUT
Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 bārai, restoranas, salės parengimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981

FRANK T. ROHM
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.
434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.
Tel.: 4-8498

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

A. PETRAUSKAS
Restoranas ir viešbutis
Įvairūs gėrimai, geras maistas, puikūs kambariai
92 CHURCH STREET,

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8218

C. WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MUlbery 8617

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai
švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313

KONČIAUS BIČIŲ ŪKYJE
galite gauti tikro liepų žiedų medaus. Didelė 5 svarų stiklinė už 2 dolerius. Kreipkitės:
L. KONČIUS,
No. Abington, Mass.

BEE HIVE RESTAURANT
Wm. A. Aliukonis, Sav.
Alus, pirmos rūšies maistas
Kviečiami svečiai, atvykę iš kitų valstybių.
56 High St., Nashua, N. H.

DIAMOND CAFE
V. B. Santeckas ir V. Bukauskas, sav.
Alus, degtinė, vynas
305 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
SO 8-9094

IDEAL PHARMACY
"The Friendly Drug Store"
V. G. Skrinska,
B. S., Reg. Pharm.
Visais sveikatos reikalais kreiptis į lietuvišką vaistinę asmeniškai arba laiškais.
29 Kelly Square,
Worcester, Mass.
Tel. 3-4840.

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

BOSTON BAKING CO.
J. Tamošauskas
B. Andriušaitis
Lietuviška duona ir pyragaičiai
Pristatoma į namus ir krautuves
8 Ames St., Lowell, Mass.
Tel. 2-6797

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, *Sav.*
AMERIKONIŠKI IR LIETUVIŠKI VALGIAI
SALĖ PRAMOGOMS IR PARKAS VASARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 NORTH ELM ST.,
WATERBURY, CONN.
Tel.: 4-9920

LIETUVIAI PASAULYJE

Birutė Vokietaitytė paskirta BALFo rūpintis tremtinių reikalais Salzburge, Austrijoj.

Coventrio Apygardos Valdyba (D. Britanijoje), sutikdama daug nesklandumų lietuviškoje veikloje, suruošė visuomenės teismą, ir viešai juos išnagrinėjo. Tai jau antras tos rūšies D. Britanijos lietuvių teismas.

P. Varkala vadovauja Londono lietuvių baldų bendrovei, kurios dirbiniai jau plačiai įėjo į britų rinką ir šiuo metu yra visose žymiosiose Londono baldų krautuvėse.

Reikia būti sąmoningu antikomunistu, — nutarė Bradfordo (D. Brit.) Apygardos skyrių susirinkimas, kuriame buvo išrinkta ir nauja valdyba. Teisininkas P. Duoba išrinktas pirmininku.

R. Spalio linksmą komediją "Batai" liepos 29 d. Londono Lietuvių Klube suvaidino Londono Lietuvių Meno Sambūris.

Spalio 14—15 dd. Londone įvyksta D. Britanijos Liet. Sąjungos skyrių suvažiavimas.

Gražią lietuvišką juostą D. Britanijos Liet. Sąjunga pasiuntė škotų visuomenės veikėjui ir Škotų Lygos Europos laisvei ginti pirmininkui J. F. Stewartui jo gimimo sukakties proga. Atsakydamas lietuviams, jis rašo: "Atsimenu Lietuvą, kadaise buvusią laimingą Lietuvą. Nepaisydamas savo amžiaus, rengiuosi vėl vaikščioti Laisvės Alėja, vėl aplankyti Įgulos bažnyčią. Paskutiniai įvykiai duoda pirmą tikrą vilties spindulį. Lemiamoji diena netoli".

Ansas Lymantas yra Mažosios Lietuvos lietuvių laikraščio "Keleivis" redaktorius. Liepos pradžioje išėjo "Keleivio" pirmasis numeris, spausdinamas spaustuvėje su lietuviškais ir iš dalies gotiškais rašmenimis.

"Australijos Lietuvis", kuris visą laiką savo skaitytojams tarpininkavo įsigyti tremtyje išeinančias knygas, pereitais metais išplatino 3,000 egz. įvairių liet. knygų.

Didelį išeivių dienos minėjimą Sao Paulo Lietuviai surucšė liepos 16 d.

Antanas Dutkus, buvęs "Aido" redaktorius, baigė rinkti ir tvarkyti Brazilijos Lietuvių Istorijos medžiagą. Knygą ketina netrukus išleisti. Be visų sričių gyvenimo aprašymo, bus ir iliustracijų.

Dr. S. Bačkis, Lietuvos nepaprastas ir įgaliotas ministeris Paryžiuje, liepos mėn. pabaigoje lankėsi Vakarų Vokietijoje. Ta proga turėjo pasitarimų su VLIKu ir Vykdomąja Taryba.

Gen. konsulas min. V. Gylys Toronto lietuviams liepos 30 d. pasakytoje kalboje parėmė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizavimą Kanadoje.

***

KARALIŠKA DP

Bulgarijos karaliaus motina Johanna, nuo 1946 metų, kai Bulgarijoje įvestas komunistinis režimas, ligi šiolei gyvenusi Egipte, kreipėsi į IRO vyr. direktorių, prašydama globos.

NAUJA VOKIETIJOS LIETUVIŲ VADOVYBĖ

Mūsų bendradarbio Vokietijoj

Naujoje PLB Vokietijos Krašto Valdyboje dabar visiškai nauji žmonės. Pirmame naujai išrinktos Tarybos posėdyje į valdybą išrinkti inž. Zundė (pirmininkas), Maž. Lietuvos Tarybos pirmininkas Erdmonas Simonaitis ir mokytojas Karalius. Į Kontrolės Komisiją išrinkti A. Lymantas, J. Rauchas ir J. Strolia.

"Nauji arkliai geriau traukia", sako Vokietijoje likusieji tautiečiai ir deda į naująją lietuvių vadovybę daug vilčių. Krašto valdybos būstinė perkelta iš Miuncheno į Detmoldą (britų zonoje). Galimas dalykas, kad naujoji valdyba ir taryba ir VLIKo atžvilgiu ateityje ves savarankišką politiką. Posėdyje dalyvavo ir VLIKo atstovai kan. Krupavičius, prof. Brazaitis ir BALFo pirm. dr. Končius.

BUV. KLAIPĖDOS KR. PREZIDENTŲ LIKIMAS

Buv. Klaipėdos krašto direktorijos pirmininkas Baldžius, kuris Lietuvos nepriklausomybės laikais ilgą laiką talkininkavo vokiečiam, tremtyje suprato savo politines klaidas ir dabar jau yra susipratusiųjų lietuvių eilėse. Kelių direktorijos pirmininkų likimas buvo tragiškas: E. Borchertas esąs bolševikų nukankintas per antrą okupaciją, pirmininkai Reizgys ir Simaitis žuvo vokiečių koncentracijos stovyklose. Pirmininkai Simonaitis, Brūvelaitis ir Gailius tebevargsta tremtyje Vokietijoje. — Geriausiai jaučiasi buv. nacių hitlerininkų politikos įsigalėjimo Klaipėdos krašte paruošėjas ir talkininkas, buv. direkt. pirm. dr. Schreiber. Jis jau kuris laikas yra Vokietijos Bundo vyriausybės pasekretorius (Staatssekretaer) Bonnoje ir vėl aktyviai dalyvauja buv. Rytų vokiečių judėjime. Rugp. 5 dienos suvažiavime Stuttgarte jis pasakė viešą kalbą suvažiavusiems Rytų vokiečiams.

DARYS TREMTINIAMS EVAKUOTI ŽYGIŲ

Lietuvių, latvių, estų ir kitų tautų tremtinių organizacijų vadovybės pakartotinai darė ir dar darys žygių, kad Vokietijoje likę tremtiniai Vakarų Europoje karo atveju būtų iš Vokietijos evakuoti, kad žmonės, jau tiek skaudžiai nukentėję nuo bolševikų, dar kartą nepakliūtų į jų nagus.

IRO vadovybė pritarė nuomonei, kad tremtinius reiktų tokiu atveju išgabenti atokiau nuo fronto. Tačiau iki šiol dar nėra žinoma, kokius konkrečius žygius IRO įstaigos jau padarė, kad tai būtų galima ir praktikoje vykdyti.

Esamomis žiniomis, esąs sudarytas slaptas planas pavojaus atveju šimtus tūkstančių tremtinių iš Vokietijos išgabenti dalimi į Prancūzijos vakarus ir pietus, dalimi į kitus kraštus. Tremtiniai būtų vežami grupėmis po 25 (tiek tilptų vidutiniame sunkvežimyje). Kiekvienas tremtinys su savim galėtų pasiimti tik po vieną rankinį ryšulį ar čemodaną. Sunkiau būtų šeimoms su mažais vaikais.

Gabenami į Prancūziją tremtiniai jaustųsi nelabai saugūs, turint galvoje vis dar stiprų komunistinį gaivalą tame krašte. Atitinkamomis sąlygomis tremtinius būtų galima ir į užjūrius gabenti, būtent tais laivais, kuriais iš Amerikos ir Kanados būtų į Europą gabenami kariai ir karo medžiaga. Grįždami iš Europos jie galėtų paimti tremtinius. Žinoma, laivams Atlantę karo metu būtų pavojus iš povandeninių laivų. Tačiau visų laivų ir stipriausias priešas nepajėgtų papaskandinti. Be to, karo metu pavojus yra visur, ne tik laivais plaukiant.

KAIP VOKIEČIAI ELGSIS SU TREMTINIAIS

Vakarų Vokietijos vyriausybė priėmė ir patiekė savo parlamentui įstatymo projektą DP teisėms Vokietijoje nustatyti. Įstatymo smulkmenos tuo tarpu dar nepaskelbtos, tik tiek žinoma, kad tremtiniai svetimšaliai visose srityse galėsią naudotis tomis pačiomis teisėmis, kaip ir vietiniai vokiečiai. Tam tikrais atvejais būsią galima svetimšalį iš Vokietijos ištremti, tačiau įstatymas numato, kad nebus galima tremti į kraštą, kuriame tremiamasis susidurtų su pavojum dėl politinių, tautinių, religinių ar panašių priežasčių. Dėl įstatymo aukštieji komisarai jau pareiškė savo nuomonę ir patiekė pataisas, tačiau ir pilnai priimtasis įstatymas dar turės būti vakarų aliantų patvirtintas, prieš įsigaliodamas.

Apie tai, kaip vokiečiai elgiasi su jau įjungtais į vokiečių ūkį tremtiniais, yra labai skirtingų žinių. Vienur vokiečiai elgiasi su įjungtaisiais gana mandagiai ir padeda jiems sklandžiai atlikti visus formalumus, išmoka priklausančias pašalpas ir tt. Kitur girdėti nusiskundimų, kad įjungtieji ir toliau turi gyventi blogose patalpose ir nežino kaip pragyventi. Atsakingi vokiečiai ragina savo pavaldinius su tremtiniais elgtis žmoniškai, nes tatai geriausiai padėsią gauti pasaulio pagalba ir milijonams vokiečių tautybės tremtinių.

V. G.

GYVENIMU NUSIVYLUSIŲ TARPE

Lydimas įgaliotinio J. Valaičio ir Iz. Rugieniaus, aplankiau Gautingo džiovininkų sanatorijos lietuvius ligonius. Jiems perdaviau Amerikos lietuvių linkėjimus greit pasveikti ir pareiškiau užuojautą. Asmeniškai bestkalbėdamas pajaučiau ją tragišką būklę ir pastebėjau ta dėkinmą pagalbą. Palinkėjau Dievo gumą už jiems BALF teikiapalaimos, pažadėjau pageibėti, kreipdamasis į lietuvių visuomenę Amerikoje bei į Amerikos valdžios organus, prašydamas tos pagalbos daugiau.

Graudus įspūdis susidaro, žiūrint į tuos, daugumoje jaunus, lietuvius, nors gana gražiai BALF dovanotais rūbais apsirengusius, bet, dėl baisių karo pergyvenimų, bado ir vargų, netekusius sveikatos, nusivylusius gyvenimu. Didesnė jų dalis čia gyvena jau 4 — 5 metai.

Dauguma jų neturi giminių, neturi kas jais rūpinasi ir vienintelė jų viltis yra BALF, kuris jų nepamiršta.

Visi jie nusiskundžia nepakankamu IRO maisto daviniu. Sriuba pagaminta iš kažkokių daržovių likučių, dažniausiai visai be riebalų, bulvių didelę dalį reikia išmesti, mėsos niekad nebūna daugiau 30 — 40 gramų dienai, dešros gauna dukart per savaitę po 40 gramų, šviežios žuvies vieną kartą per savaitę, o kartais ir visai negauna. Šūrio, dėl jo blogos kokybės, ligoniai beveik visai nevalgo. Vaisių gauna retai, o ir tie dažnai sukirmiję, pieno pusę litro dviem dienom, kiaušinių po 5 per savaitę.

Nuo tokio maisto džiovininkai, aišku, ne tik negali pasveikti, bet anot pačių ligonių, jo vos tik pakanka gyvybei palaikyti.

Ligoniai prašo, kad prie gaunamo BALF priedinio maisto, jie dar būtų šelpiami ir pinigais, kad tuo būdu galėtų nusipirkti bent kiek vaistų ar šviežesnio maisto produktų.

Įtempta pasaulio politinė padėtis irgi atsiliepia į ligonių sveikatingumą. Visi trokšta greičiau išemigruoti, visi prašo daugiau pagalbos, kad, anot jų, bent numirti būtų leista pas savo tautiečius Amerikoje, ir maldauja nepalikti jų be globos.

Keletas iš jų išvyks į Švediją, keletas į Airiją, bet didelė dauguma liks Vokietijoje.

Mes privalome jausti pareigą padėti ir džiovininkus gelbėti. Todėl kviečiu visus Amerikos lietuvius remti BALF, kad bendromis jėgomis galėtume džiovininkus efektingiau šelpti.

Gausūs ir graudūs, kasdien gaunami BALF centre Europoje jų padėkos laiškai, skirti Amerikos lietuviams, įrodo jų gilų padėkos jausmą ir pasitikėjimą savo, BALF ir Amerikos lietuvių gailestingumu.

Kan. J. B. Končius

Kan. prof. J. B. Končius, BALF pirmininkas, lankydamas lietuvius Vokietijoje, aplanko ir kitas šalpos organizacijas. Čia pirm. lanko NCWC sandėlius Funk Kaserne, Miunchene. Iš kairės į dešinę: Jonas Valaitis, Miss Jane Tochman, ir BALF pirmininkas.

BALF pirm. kan. prof. J. B. Končius ir BALF atstovas Vokietijoje Jonas Valaitis, apžiūri tik ką gautą iš Amerikos drabužių ir avalynės siuntą, už kurią lietuviai tremtiniai Vokietijoje labai dėkingi.

DAR 300 LIETUVIŲ

Kan. Končius su J. E. vysk. V. Brizgiu ir BALF įgaliotiniu Austrijai kun. K. Razminu lankėsi pas Linz (ant Dunojaus) lietuvius tremtinius.

Linz lietuviai nuo liepos 1 d. perduoti Austrijos ūkiui. Maitinimas žymiai pablogėjęs. Tuo atžvilgiu prie Salzburg, Glassenbache esantieji lietuviai pareiškė, kad jiems kaip tik maistas dabar pagerėjo.

Užkliuvusiųjų bylų reikalu kan. Končiaus buvo įteiktos reikalingos žinios tokiems asmenims pagelbėti DP Komisijoj Frankfurte.

Linze esančiųjų apie 80 lietuvių vardu prašyta užtarimo ir pagalbos juos kuo greičiausiai iš rusų pasienio išgabenti.

Glassenbacho stovykloje dar tebėra neturinčių garantijų ir užkliuvusių lietuvių apie 50. Viso lietuvių tremtinių, išsklaidytų po JAV, britų ir prancūzų zonas, Austrijoje yra apie 300.

Kan. Končius įteikė NCWC įstaigai eilės lietuvių studentų, bebaigiančių mokslą Austrijoj, sąrašą, kad jiems suteiktų šalpos. Dėl tremtinių perkėlimo į Vokietiją patirta, kad Vokietijos valdžia nenorinti tremtinių daugiau įsileisti, nes turinti apie 8 milijonus vokiečių DP.

NORI TOLIAU NUO RUSŲ

Linz lietuvių iškėlimo iš pasienio klausimu BALF pirmininkas tarėsi IRO įstaigose ir pažadėjo surasti jiems patalpas perkelti.

Sulaikytųjų nuo emigracijos reikalu patirta, kad didžiausių sunkumų susidaro pas Emigracijos Inspektorius, dėl kai kurių jų per didelio griežtumo.

Iš viso šalpos organizacijų padėtis Austrijoj yra sunkesnė, negu Vokietijoj. BALFo pirmininko pastangomis Austrijos BALFo tarnautojų kelionės išlaidas ateityje apmokės IRO.

NAUJAS DP ĮSTATYMAS JAU GALIOJA

DP įstatymo papildymas ir pakeitimas, pasirašytas JAV prezidento 1950 m. birželio 16 d., jau pradėtas vykdyti gyvenime. Tremtinių atvykimas pratęstas iki 1951 m. birželio 30 d. Lietuviams labai svarbu, kad iki to laiko suskubtume atvežti visus mūsų tautiečius, kurie gali atvykti į JAV. Todėl, jei kas dar nepakvietė savo gimines ar pažįstamus, tai neatidėliodami rašykite darbo ir buto garantijas ir duokite joms eigą. Reikalingus blankus BALF mielu noru išsiųs pagal pareikalavimą.

Tačiau pravartu painformuoti apie pakeitimus, kurių tenka prisilaikyti, užpildant blankus, būtent, kvietėjas turi būti Amerikos pilietis. Jei kam neparanku rasti kvietėją Amerikos piliečių tarpe, tuokart užpildžius blankus ir pasirašius, reikia kreiptis per BALFą ar tiesioginiai į talkininkaujančias organizacijas, kaip NCWC, CWS, IRC ir pan. Tuo keliu einant organizacijos nuo savęs duoda papildomas garantijas ir pasirūpina atvežti tremtinius, tokia pat tvarka, kaip iki šiol.

Jei kas nori atsikviesti tremtinius per DP Komisiją, tai reikia labai tiksliai užpildyti darbo sąlygas, nes DP Komisija, patikrinusi darbovietėje nurodytus dokumente darbus ir neradusi užtikrinimo, grąžina visą bylą be eigos kvietėjui. Iš to susidaro susitrukdymas ir kvietėjui prisieina, dažniausia, iš naujo kviesti per BALFą.

Per DP Komisiją kviesti gali tik piliečiai.

DARBO KUOPOMS TRŪKSTA VYRŲ

Amerikiečių žinioje veikiančioms lietuviškoms darbo ir sargybų kuopoms Vak. Vokietijoje ima trūkti vyrų užpildyti toms spragoms, kurios atsirado, dideliam kuopininkų skaičiui emigravus į užjūrius.

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS
E. J. WITALIS
MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE
Rear entrance Holy Cross Cemetary
DARBY, PA.
Phone Darby 2467

ADAM'S CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: *Saratoga 9656, West 4117*

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel.: DEW 513
PHILADELPHIA, PA.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA, PA.
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

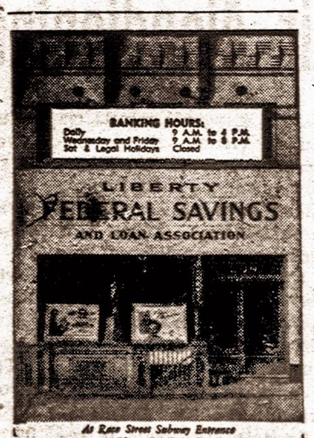

At Race Street Subway Entrance
Phone RI 6-7726
204 NORTH BROAD STREET
PHILADELPHIA 2, PA.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street
and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS
Visokarūšos automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

BARON'S BAR

W. Baranauskas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
Philadelphia, Pa.
Tel.: GR 3-9995

VALONES CAFE
BAR
MARY VALONES, sav.
5300 TACONY STREET,
Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS
BAR
1625 S. 2nd STREET,
Philadelphia, Pa.
Tel. FU 9-0692

BILL and AL's CAFE
A. Rinkus ir V. Vinickas
1520 Cumberland Street
Philadelphia, Pa.

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAgamore 2-2013

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Salomėja Narkėliūnaitė, Editor

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0802

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1950 m. rugpiūčio 11 d.

VETO NENUGĄSDINS

Sovietų taktika Jungtinėms Tautoms jau taip yra gerai pažįstama, kad jokio įspūdžio nebedaro nuolatinis Maliko kartojimas, jog jis galįs panaudoti veto teisę. Ligi šiolei Sovietų Rusija šia teise pasinaudojo nemažiau 43 kartų, tat, jei dar sykį, keturiasdešimt ketvirtąjį, šitai įvyktų, Jungtinės Tautos nėkiek nenustebtų. Sovietai savo veto teisę naudoja visada, kai mato, jog nepajėgia demokratiškųjų valstybių įtikinti savo planų "nuoširdumu". Tada geriausias įtikinimas yra jos veto, kuris tam tikram laikui sutrukdo ar stabilizuoja Saugumo Tarybos nutarimų eigą.

Saugumo Tarybos nariai jau taip apsiprato su savo naujojo prezidento pažadais panaudoti veto, kad jau turėjo laiko pagalvoti ir pasvarstyti, ką tuo atveju reikėtų veikti.

Dabartinė padėtis yra gana pavojinga, bet nemanoma, kad naujas sovietų veto pakenktų karui prieš komunizmą Korėjoje. O tuo atveju, jei identiška agresija pasikartotų kur nors kitur ir, Saugumo Taryba negalėtų veikti, būdama sovietų veto suparaližuota, tuojau pat būtų sušaukta JT pilnatis.

Šitai pareiškė JT gen. sekretorius Trygve Lie spaudai duotajame pareiškime. Žinoma, jis kalbėjo apie bendrai kokią nors naują agresiją pasaulyje, nepabrėždamas komunistinės. Bet yra pilnai suprantama, jog pasaulis dabar įtemptai laukia jos tik iš komunistų, nors, komunistų akimis žiūrint, ir Korėjoje agresija buvusi iš pietiečių pusės.

Pirmoji Maliko savaitė Saugumo Tarybos prezidento pareigose nėkiek nepastūmėjo darbo pirmyn. Jo "taikos planas" debatuose leisti dalyvauti Š. Korėjos ir komunistinės Kinijos atstovams, sustabdyti karo veiksmus ir iš Korėjos atitraukti svetimas kariuomenes, nepraėjo ir neatrodo, kad praeis. Jungtinės Amerikos Valstybės čia kietai laikosi.

JAV nuomonę palaiko ir kitos valstybės. Negalima sutikti su nutarimu, kuris leistų Š. Korėjai dalyvauti prie bendro pasitarimų stalo Saugumo Taryboje, kurios birželio 25 d. įsakymo ji nepaklausė, ir kariuomenės į savo respublikos ribas neatitraukė.

Malikas tuo tarpu nori Š. Korėją, kuri anksčiau Saugumo Tarybą ignoravo, dabar atvesti į posėdžių salę ir jos vardu įsakyti sustabdyti karo veiksmus, nors jis pats puikiai žino, kad Sovietų Rusija pati viena Š. Korėjai turi daugiau įtakos, negu visos Jungtinės Tautos.

FRANCO IR VAKARAI

Šalis, kuri tikisi didelių politinių laimėjimų ryšium su karo veiksmais Korėjoje, yra Franco valdoma Ispanija. Nuo to laiko, kai Vakarų valstybės atšaukė savo pasiuntinius, Madride yra buvę nemaža politinių piligrimų, turinčių tikslą išsiaiškinti sąlygas ir kelius, kaip įtraukti Ispaniją į politinį ir, reikalui iškilus, į militarinį bendradarbiavimą prieš komunizmą.

Tarp tokių padėties tyrinėtojų Ispanijoje yra buvę visa eilė JAV politikų, kurie, vadovaudamiesi kariškių patarimais, norėtų turėti Ispaniją Atlanto Sąjungoj.

Amerikos vyriausybė, kalkuliuodama padėtį grynai kariniais sumetimais, norėtų pamiršti diktatūrinį Franko režimą ir turėti Ispaniją tarp tų valstybių, kurios yra pasiryžusios kovoti su tarptautiniu komunizmu ir, reikalui esant, stoti su ginklu rankoj prieš Sovietų Rusijos armiją.

Bet atsakingieji užsienio politikos vyrai, kaip Achesonas, turi vėl argumentų prieš Ispanijos įsileidimą į Atlanto gynybos sąjungą. Jos narių didžiuma yra priešingai nusistačiusi.

Bent tuo tarpu, kol dar nėra prasidėjęs karas su Sovietų Rusija. Vienas svarbiausiųjų yra propagandinis motyvas, — tas, jog komunistai ims "įrodinėti" kapitalistų gimingumą fašizmui.

Galvojant pagal Churchillį, galima pasilikti antifašistu, kaip jis pasiliko antikomunistu, suėjus į karinę sąjungą su Sovietų Rusija, jei tai gelbsti demokratijai. Iš dvylikos Atlanto šalių užsienio ministerių, beje, dar nė vienas šitaip neišsireiškė. Didžiausias po JAV Atlanto gynybos bendrininkas, darbiečių Anglija, yra vis dar prieš bet kokį bendradarbiavimą su Ispanija. Reikia dar didesnio sukrėtimo, kad šitokį nusistatymą pakeistų Ispanijos, ir gal, visos Europos naudai.

Kongresas, kurio narių tarpe, neišskiriant net demokratijos, yra nemaža šalininkų už boikoto prieš Ispaniją baigimą, ir jos įtraukimą į bendrą Vakarų saugumo sistemą, nutarė suteikti Ispanijai 100 milijonų dolerių paskolos. Achesonas pasisakė prieš paskolos davimą.

Iš senatorių tarpo taip pat pasigirdo balsų, kalbančių prieš paskolos davimą Ispanijai, argumentuojant, kad už Franko draugystę Amerika gali prarasti daug draugų iš demokratijų tarpo ir duoti komunistų penktajai kolonai propagandinį pastiprinimą, šmeižiant JAV nedemokratiškumu, fašistinėmis tendencijomis, diktatorių rėmimu ir tt.

Mums, turintiems pakankamai imuniteto prieš tokią bolševikų propagandą, dalykai atrodo daug paprastesni. Bet JAV ir kitų Vakarų valstybių vyriausybės tapo įtikintos, kad komunistų propaganda plačiose žmonių masėse yra labai svarbus ginklas, kurį reikia apgalvotai atremti.

Korėja ir Lietuvos laisvės reikalai

RAŠO P. DAILIDĖ

Kad Lietuvos išlaisvinimas sudaro tik mažą dalelytę bendros problemos, kilusios dėl bolševizmo ekspansijos pasaulyje, šioje vietoje daug kartų buvo rašyta. Ir vadovaujančių mūsų politikos veiksnių buvo įsakmiai pabrėžta, kad mūsų tėvų žemės likimas pareis nuo demokratijos laimėjimo kovoje prieš raudonojo imperializmo pastangas užvaldyti pasaulį. Dėl to nėra ypatingo reikalo čia kartoti, kad lietuvių tautos viltys yra dedamos į sėkmingą demokratijos kovą prieš bolševizmo užmačias.

Kai bolševikai yra jau užgrobę didžiulius žemės rutulio plotus su daugiau kaip 700 milijonų gyventojų, trijų milijonų lietuvių tautos reikalai gali būti išspręsti tik drauge su visų bolševikų pavergtų tautų išlaisvinimo problema.

Greičiau gali kilti klausimas, ar karas Korėjoje yra jau ta prieš bolševizmą kova, kuri turėtų atnešti pavergtoms tautoms išlaisvinimą. Nuo atsakymo į tą klausimą pareina mūsų, kaip lietuvių, tos kovos Korėjoje vertinimas ir demokratijos daromų pastangų parėmimas.

SIMBOLIS KOVOS PRIEŠ AGRESIJĄ

Kai laisvasis pasaulis ruošiasi trečiajam pasauliniam karui, kai karo pabūklų dirbtuvėms duodami skubūs bilijoniniai užsakymai, vargiai galima sakyti, kad vakarų demokratijos užmerkia akis prieš tai, kad už šiaurės Korėjos nugaros stovi Sovietų Rusija, karą Korėjoje parengusi ir tą karą sukėlusi. Nei Amerikoje, nei Vakarų Europoje niekas neabejoja, kad JT, kariaudamos su šiaurės Korėja, tikrumoje kariauja su Sovietų Rusija. Šiaurės Korėja seniai būtų buvusi nutildyta, jeigu jos neremtų ginklais ir kariais Maskva. O paskiausiu laiku bolševikai ir atvirai jau skelbia apie siunčiamą šiaurės Korėją paramą iš satelitinių kraštų.

Tuo keliu Korėjoje eina pirmas atviras susirėmimas bolševikinio pasaulio su laisvuoju. Tame susirėmime Korėjos vardas yra tik simbolis.

Mes galime, žinoma, pasakyti, kad tokiu simboliu turėjo būti Baltijos valstybės. Niekuo neišprovokuota raudonojo imperializmo agresija prieš tas valstybes nesusilaukė reikiamo laisvojo pasaulio reagavimo. Tai paskatino raudonąjį slibiną prie naujų puolimų ir žymia dalimi prisidėjo prie susidariusios dabar pasaulyje painiavos. Dabar mes jau žinome, kad čia vakarų demokratijos padarė fatalinę klaidą, tikėdamosios taikingo sugyvenimo su bolševizmu. Už tą tikėjimą šimtams milijonų žmonių teko apmokėti savo laisve. Tik akims atsivėrus ir kantrybei išsekus, vakarų demokratijos ryžosi pagaliau veikti prieš bolševizmą jo pačio ginklu, t.y., jėga. Atsitiktinai išėjo taip, kad ta veikla prasidėjo, bolševikams užpuolus Pietų Korėją.

PRIE SUSITVARKYMO

Nei taika, nei karas amžinai negali būti. Tai veikia žmonių nervus ir kišenę. Ō kol geležies uždanga pasaulyje bus atsitvėręs bolševizmas, ramaus rytojaus žmonija negalės sulaukti. Toks įsitikinimas šiandien vis labiau įsigali laisvame pasaulyje. O iš tokio įsitikinimo pareina ne kas kita, kaip kryžiaus karas prieš didžiausią mūsų laikų blogybę, nešančią pražūtį krikščioniškai civilizacijai ir išplėšiančią iš žmogaus visas jo moralines vertybes.

Kad JT vadovauja karui prieš bolševizmo agresiją Korėjoje, tai taip pat yra reikšminga susidariusiai būklei. Iuo metu JT atstovauja demokratijų vadovaujamą laisvąjį pasaulį. Tas pasaulis yra formaliai įpareigotas dabar kovoti prieš bolševikų agresiją. Maskva supranta, kuo ta kova gali pasibaigti. Dėl to, nežiūrėdama savo ambicijų, nutraukė jos pačios prieš 7 mėnesius paskelbtą boikotą Saugumo Tarybai ir pasiuntė savo atstovą trukdyti jos darbą, nukreiptą prieš bolševizmo ekspansiją. Tačiau vargiai tam atstovui pavyks sulaikyti prasidedančius istorinius įvykius.

O kai laisvasis pasaulis pasiryžo eiti prie susitvarkymo, kiekvieno sąmoningo to pasaulio nario pareiga yra tam susitvarkymui talkininkauti.

ALIARMUOJANTI PADĖTIS

Vienas Amerikos Universiteto profesorius savo kalboje pabrėžė: "Mums amerikiečiams didžiausia politinė vertybė yra laisvė — nepriklausomybė, mes žinome, kad mūsų nepriklausomybė gali būti išsaugota tik laisvame pasaulyje, todėl mes kovojome paskutiniuose pas. karuose". Toliau jis išdėstė, kaip Amerika prižadėjo nacių užgrobtoms tautoms "išspręsti jų politines ir ekonomines problemas demokratišku būdu"... Neiškentęs paklausiau: "Sakyk, daktare, ar tai, ką Jūs kalbate, sutinka su "specifiniais" Potsdamo ir Jaltos nutarimais?"...

Potsdamas ir Jalta yra kalti dėl dabartinės aliarmuojančios padėties pasaulyje. (Rooseveltas, visiškas ligonis Jaltoje, rodos, lyg Ludviką XVI būtų citavęs: "Po manęs, kad ir tvanas!").

"Mažytė Korėja" lupa 152 milijonų šalį, kuri turi stipriausią pasaulyje plieno pramonę ir konstituciją. Amerikiečiai buvo taip įsitikinę savo liežuvio stiprumu, kad manė, jog jų kuopa kareivių ištaškys 15 korėjiečių divizijų su 220 tankų.

Korėjos kovos parodė visišką Amerikos tankų netinkamumą. Aviacijos persvarą turi amerikiečiai. Bet štai žodžiai, kuriuos cituoja "NYT" "...amerikiečiai lakūnai kiekvieną dieną laukia, kada prieš juos iškils sovietų naikintuvų debesys ir blokš juos, kaip uodus, žemyn"

Tremtiniai mato, 1948 metais buvo paskelbta apie Amerikos lėktuvų milžinišką skaičiaus perdavimą laužan. Dabar vienas lakūnas sako: "Aš negaliu suprasti, kodėl mes paskutiniųjų penkių metų laikotarpyje sunaikinome tiek daug lėktuvų! Šitie Mustangai ir Thunderboltai dabar būtų naudingi. Mes norėjome taikos! Ją mes dabar turime!"

Juk tai yra sabotažas! Naciai arba sovietai už tokį darbą būtų išsaudę visą diviziją vad. generolų!

Mes valdžia pasitikime. Bet kaip ji galvoja išsisukti iš šitos situacijos? Ji skelbia mobilizaciją. Tai ir būtina. Dar tikresnis dalykas, kad sovietų siaubas pajudės Europoje. Jie nelauks, kaip nelaukė, kol Korėjai skirti ginklai pasieks savo uostą... Veikti atominėmis bombomis yra didelis pavojus, nes galima prieš save nustatyti milžinišką Rusijos ir net kitų tautų mases. Nei Napoleonas, nei Hitlerio genialūs generolai Rusijos nenugalėjo. Gal Amerikos žvalgždėtoji vėliava, nešanti tautoms laisvę nuo tirono, ją nugalės?

Laikas dirba tironų naudai. Didysis Wilsonas jau suprato bolševiku pavojų ir siuntė demokratijos kariuomenę užgniaužti raudonąją hidrą pačioje pradžioje. Jis pramatė! Amerikos "viešoji" opinija ji dėl to savo opozicija iš proto išvarė. Tie trisdešimt metų rodo, kad laikas dirba Kremliaus naudai. Dabar Churchillis, kuris drauge dirbo su Wilsonu, pakartotinai perspėjo ir gal paskutinį kartą "laikas dirba bolševikų naudai, nedelskite!.." Jis palygina padėtį su 1940 metais. Kas laukia pasaulio, jei jis dar ir toliau dels... Vien 175 rusų divizijų po MVD automatais banguoja, laukdami atakos signalo. Prie žemės prigulę 40,000 sovietų tankų kaitina motorus. Laisvasis pasaulis teturi vos 6,000 ir jų kokybė nesulyginama nė su vienu bolševikų tanku. Aviacijoje jie turi jau dvigubai daugiau. Pasaulis nedelsdamas turi skelbti Kremliui kryžiaus karą. Karo stovis turi būti paskelbtas visam dar laisvam pasaulyje. Pavojus yra be galo didelis, ir jis kiekvieną dieną milžiniškai auga, lyg tie balsaus taifūno debesys. Žus tie, kurie neįvertins pavojaus dydžio ir pasiliks pilvus išvertę paplūdymiuose ar glaudydamiesi kurortų baruose. Tegul jie prisimena Rusijos pilietinio karo baltuosius generolus ir kitus karininkus, kada jie pirmųjų kovų su bolševikais metu, nerado reikalo išvažiuoti į frontą iš Krymo vasarviečių ir komandas davinėjo per savo adjutantus iš vonių kambarių... Kitaip britų užs. reikalų ministerio Bevino baimė "kad vergai nugalės laisvuosius" tikrai gali išsipildyti.

Almus

KANADOS VYRIAUSYBĖ KARIKATŪRŲ UGNYJE

Turint galvoje bolševikinės Rusijos pragarišką ginklavimąsi, nėra jokia paslaptis, kad net milžiniškoji galybė — JAV atsiliko toj srityj nuo savo priešo. Tačiau apie Kanadą — nebetenka nė kalbėti. Tai yra atviriausias kelias bolševikiniam maršui per didžiausius šio milžiniško krašto plotus...

Kanada turi po ginklu labai maža kariuomenės, o sustiprinti ją, bent ligi šiol, atrodo, nesiima jokių konkretesnių priemonių. Išliepsnojus karo gaisrui Korėjoj, Kanados vyriausybė paskelbė, jog ji sustiprinsianti karines jėgas dar 20,000 vyrų. Tačiau, praslinkus kiek laiko, jau kalbama, kad tik 10,000 vyrų norima suverbuoti ir tai — "savanoriškų pagrindu". Deja, kaip spauda praneša, nors savanoriai yra užtikrinti, kad jų į Korėją nesiųs, vistiek nesidomi karine tarnyba. Pvz., ligi liepos 27 d., Toronto mieste ir apylinkėj teužsiregistravo tik 20 savanorių... Taigi, jeigu ir toliau tokiu tempu vyks "savanoriškas kareiviu verbavimas", reikia manyti, jog ir dešimčiai tūkstančių vyrų surinkti reikės keleto metų laiko...

ALIASKA — YRA PAVOJINGIAUSIAS TAŠKAS

Pro Aliaską sovietiškasis agresorius gali labai lengvai įsiveržti ir žygiuoti tolyn. O Aliaską nuo Sovietų Sąjungos, kaip žinome, teskiria tik 60 mylių pločio Beringo sąsiauris.

Liepos 13 d. Toronto dienraščio "The Telegram" numeryje, rašydamas apie Aliaską, žurnalistas William L. Baker ilgame straipsnyje savo samprotavimus susumuoja taip: "Aliaska yra elgetiškai aprūpinta kariškoj srityj ir yra atvira sovietinei atakai. Prastai ginkluoti aerodromai — gali būti lengvai pagrobti iš raudonųjų bazių".

O sovietai, reikia manyti, pilnai sutinka su anglų kilmės autoriumi Billy Mitchell, kuris, rašydamas apie Aliaską, šitaip išvedžiojo: "Kas valdo Aliaską, tas valdo ir pasaulį."

Be to, visi gerai atsimename, kad Maskvos radijas jau buvo užsiminęs, jog: "Rusijos caro valdžia pardavė Aliaską Amerikai nelegaliai". Atsieit, pretenzijų pareiškimas į tą kraštą Kremliaus jau buvo deklaruotas...

KANADOS GINKLAVIMASIS

Prasidėjęs karo gaisras Korėjoje, veik visus Kanados vyriausybės narius rado atostogaujančius. Kaip kanadiškoji spauda rašė, vieni iš jų buvo išvykę poilsio, kiti — biznio reikalais ir tt.

Kai reikėjo susirinkti posėdžio, nebuvo taip lengva. Ir kur čia tau, žmogau, kitaip bus? Ne be reikalo dienraštis "The Globe and Mail" tuojau įsidėjo karikatūrą, kurioj buvo vaizduojami vyriausybės nariai atostogaują arba dar vykstą atostogų.

Ministeris pirm. St. Laurent, pasikinkęs arkliuką į bričkutę, važiuoja sau į "romantišką" vietelę, klausdamas: "Kur man rasti tokio dydžio cornų laukas, kurie siektų aukščiau elefanto akių?" o krašto apsaugos ministeris Claxton, pasirėmęs ant kardo, šitaip, postringauja: "Kol kas, aš myliu visus"... Atsieit, jokio karo nenoriu...

Kiek palaukus, kuomet JT gen. sekretorius užaliarmavo, jog reikalinga siųsti pagalbą amerikiečiams į Korėją, tame pačiame dienraštyje vėl matėme karikatūrą: ministeris Claxton, užsikoręs ant aukšto uolos iškyšulio, ramiai sau meškerioja, o premjeras St. Laurent — supasi atostogų kėdėje. Kai reporteris parodė jam laikraštį, kuriame rašoma apie pagalbos šauksmą Korėjai, jis atšovė: "Nebaderiok manęs"...

Arba vėl. Liepos 27 d. dienraščio "The Telegram" karikatūroj matome: prancūzas su rankiniu švirkštu gesina gaisrą Indokinijoj, Dėdė Samas — Korėjoj, o John Bull — Malajuose. O Kanados min. pirm. St. Laurent su krašto apsaugos ministeriu Claxton ramiai sau kalbasi nuošaliau.

Ministeris Claxton šitaip pareiškia premjerui: "Jeigu šitas reikalas išsipleš į generalinį aliarmą, mes turėsime galvoti apie priešgaisrinės mašinos įsigijimą"... Ar nebus pervėlu tuomet galvoti?...

Pr. Alšėnas

Anuometinė ir šiandieninė Lietuva

(Tęsinys)

Tie nuolatiniai karai vyko todėl, kad taika nebuvo pagrįsta teisingumu, kad tų laikų Europos galiūnai ir faktiniėji politikos vadovai (pretendavę net į šventųjų vardą) raižė Europos žemėlapį taip, kaip jiems diktavo jų savi geistiniai interesai. Daugybė tautų ir valstybių liko nuskriausti: Lietuva, Lenkija, Čekai, Slovakai, Vengrai, Latviai, Estai, Suomiai ir tt. Lietuva buvo padalinta į dvi dalis: Didžiąją Lietuvą (buv. Vilniaus, Kauno, Suvalkų Gardino gubernijas) prisijungė Rusijos imperija, kaip ir Baltijos pajūrio Palangos sritį arba ir kitas lietuvių gyvenamas sritis žiemiuose prijungdama prie Kuršo gubernijos (Latvijos), kurią irgi pasiglemžė. Mažoji Lietuva ligi Nemuno ir šioj pusėj Nemuno Klaipėdos kraštas buvo prijungti prie Vokietijos. Tiek D. Lietuva, tiek M. Lietuva iškart abi buvo sujustos rusais ir vokiečiais kolonizuoti, įvedus nepaprastus ir drastiškus kolonizacinius ir lietuvių nutautinimo politiką remiančius įstatymus.

BET LIETUVIS VISTIEK KOVOJO

Viena prieš keliasdešimt metų Amerikoje spausdintoji knygutė apie socialinius reikalus Lietuvoje duoda eilę istorinių faktų, kaip Lietuvos darbo žmogus kovojo už savo ir savąją krašto nepriklausomybę per 20 metų, rusams Lietuvą valdant ir ją naikinant. Tos knygutės mintis čia toliau ne vienoje vietoje pakartosime, kad ir šių dienų Lietuvos žmogus matytų, jog neatlaidi kova už savo krašto savarankiškumą vėliau ar anksčiau duoda teigiamų vaisių, t.y., kad laimima ir vėl tautai laisvas gyvenimas sukuriamas, baigiant ir savo nepriklausomosios valstybės įkurtuvėmis ar atkurtuvėmis.

19 amžiaus ketvirtasis ir penktasis dešimtmečiai garsūs Rusijoje sukilimais ir revoliuciniais sąjūdžiais. Tamsioje Rusijos liaudyje ėmė rastis daug apsišvietėlių, kuriems caro valdžia nedavė atitinkamo darbo. O jie vistiek turėjo ieškoti sau vietos, kur galėtų pritaikinti savo išmanymą, savo įgytąsias žinias. Vieni jų varė agitaciją prieš carą ir visą carinę sistemą, nes, tik tokiai valdžiai griuvus, galėjo pagerėti ir apšviestųjų, ir liaudies gyvenimas. Kiti ėmė plėsti švietimą ir nešti rusų kultūrą į imperijos pakraščius. Todėl caro bei jo gynėjų buvo nuspręsta tuos visus savo neramuolius išsiuntinėti į Rusijos pakraščius tarp pavergtųjų tautų, tarp svetimtaučių, maskolių kietai prispaustų (ir bolševikai dabar nekitaip SSSR daro). Ten, suprantama, jie gaudavo gerą duoną. Bet vietiniai gyventojai prastai juos priimdavo, kaip nereikalingus, nelaukiamus svečius, nes patys buvo apšviestesni už rusus ir patys kur kas daugiau turėjo savųjų šviesuolių. Jei taip, tai tokie rusų šviesuoliai kolonizatoriai dažnai išsižadėdavo savo pirmykščio nusistatymo ir vėl paklusdavo carui ir rusų valdžiai. Tuo tarpu caras, turėdamas savo sumetimų, virsdavo jų užtarėju, girdavo jų rusifikatorišką veiklą ir darbą pavergtuosiuose kraštuose — Kaukaze, Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Suomijoje ir josios Karelijoje, Lenkijoje.

Tie rusų "švietikai", kolonizatoriai išsijuose dirbo. Ir Lietuvoje irgi viskas, kas buvo nerusiška, buvo be atodairos naikinama, nes Lietuvos gyventojams norėjo iš galvos išdildyti net menkiausią mintį apie savo skirtumą nuo Rusijos, kurią tuomet mūsų žmonės dažniausiai pašiepiamai ir pabrėžtinai vadino Maskolija, arba Burliokija.

Betgi pavergtosios tautos ir valstybės, nepaisydamos galiūnų grasinimų, nepaisydamos "gražių" įkalbinėjimų, kad bendram labui jos turėtų pasiaukoti ir kaip tautos mirti, siekė savo vienybės, siekė savo išsivadavimo — ir pasiekė: visos aukščiau minėtosios tautos per pirmąjį pasaulinį karą išsivadavo ir pasiskelbė nepriklausomomis valstybėmis.

Lietuvių tauta nė valandėlės nemanė Rusijai pasiduoti. Garsūs du lietuvių (taip pat ir lenkų) sukilimai 1831 m. ir 1863 m., kurie buvo žiauriai rusų kazokų ir generalgubernatorių vokiečio Kaufmano bei koriko Muravjovo nuslopinti.

1840 metais (po 9 po 1831 m. sukilimo) buvo panaikintas garsus pasaulyje 16 amžiaus lietuvių kūrinys Lietuvos Statutas, o jo vietoje įtaisytas lietuviams svetimos dvasios rusų "Svod Zakonov" — "Įstatymų rinkinys", kaip kad dabar vietoj Lietuvos Steigiamojo Seimo išleistosios Lietuvos Respublikos Konstitucijos, jo kitų įstatymų, kurių garsiausias ir Lietuvai bei jos artojams labai naudingas Žemės Reformos įstatymas, ir Lietuvos Seimų įstatymų brutaliu keliu įvesta vadinamoji Stalino Konstitucija, šalia kompartijos dekretų, lietuviškai vadinamų "įsakais".

VYČIO PANAIKINIMAS

Carininkai neužmiršo nė tokių smulkmenų, kaip Lietuvos herbai. Žemaitijos herbas: rauduoname fone balta vėliava, jai iš vienos pusės — Vytis, o iš kitos Lokys ant paskutinių kojų su grandine ant kaklo. Sudarant Kauno gubernją 1843 metais, rusų gubernatorius siūlė į tų dviejų ženklų tarpą įstatyti paveikslą paminklo, stovinčio Kaune Napoleono išvijimui atminti, bet valdžia tiesiog meste išmetė lietuviškas (aukštaitiškas ir žemaitiškas) emblemas, kad tuo būdu niekas niekalų ministerio Bevino baimė, kam neprimінto nepriklausomos Lietuvos savarankiškumo.

(b. d.) J. Laisvys

JUOZAS YLUVIS

Keliaujantis ežeras

Dūlienė ruošėsi žlugtui. Rinko sudėvėtus baltinius, nudangstė lovų paklodes, nuvalkstė pagalves.

— Į ežerą! — ši mintis kėlė jos rankas. Ji dirbo noriau ir skubiau, kaip paprastai.

Prie ežero buvo gimusi. Ant vandens išaugo kaip antis linksma ir laisva.

Prisimena jai šiandien tie vaikiški krykštavimai, išdykęs žaismas. Viskas buvo gražu, tiktai tą vakarą... Nežinia, gal ir tai buvo gražu, o gal gražiau už viską! Ežeras laukė svečių. Du laiveliai, pilni jaunimo, pasistūmė nuo kranto ir su daina yrėsi gilumon. Ji, vėliau atėjusi, laukė. Tuo metu nuo kalnelio atbėgo jisai.

Jiedu susėdo, — jis prie irklų, o ji priekyje. Žadėjo pasivyti kitus ir įsijungti į dainą. Bet jie buvo toli, ir jiedu pasuko į liūną. Jo rankos valdė irklus, kaip paukštis sparnus — net nuostabu! Ji dar nebuvo jo gerai pažinusi, pagalvojo — ir jis ežero vaikas.

Liūnas žydėjo. Ji pasilenkdama rovė lelijas, abiem rankom įsikibusi.

— Klausyk, man baugu. Iškrisi! — būkštavo jis.

— O tai kas! — juokėsi ji. — Auginsiu šitas baltažiedes — —

— Tada ir aš nesiskirsiu nuo tavęs, — pasakė jis.

Ji truktelėjo lelijos stiebą. Laivelis dar labiau pasviro, netekusi pusiausvyros ji puolė į kitą pusę, ir maža betrūko, kad būtų iškritusi.

— Mergaite! — atsiduso jis, užkirtęs irklus.

Ji pasižiūrėjo: o veidas atrodė išbalęs, o akys džiaugėsi. Akys! Dabar tik ji pamatė jas.

Kai grįžo į krantą, pasakė sudiev ir parskubėjo namo, kad motina perilgai nepasigestų.

Paskui kas vakaras ėjo į krantą, ėmė laiveli, yrėsi pati viena į liūną, glostė lelijas ir svajojo.

Po metų atsisveikino su ežeru. Jautėsi laiminga, kaip naras, pakildamas nuo vandens. Dūlys ją išvedė ir pasakė: kai norėsi, galėsi vėl grįžti. Bet ji negalvojo grįžti. Ežeras buvo jo akyse, ežeras — širdyje. Ji skynė vandens lelijas, gražesnes nei ligšiol, žaidė bangomis — ir savąjį ežerą Keršį pamiršo.

Ėjo metai ir antri. Vasaros buvo kaitrios, laukai be vandens, o namuose augo rūpesčiai. Elenutė dar buvo maža, o jis — darbe, kelionėse. Skruostai kaito, spaudėsi, o ji negalėjo kaip kitados nueiti pas Keršį, priglausti krūtinę ir vėsumoj atgaivinti širdį. Kartais atsikėlus rytą prasimesdavo turinti reikalą į tėvus ir išeidavo. Prabūdavo su motina paežerėj visą dieną, o vakarais nardydavo pati viena. Ir grįždavo iš ten visai kita — aprimusi ir atgijusi.

Metai slinko, ir ji jautėsi vis labiau pririšta prie namų. Po Elenos atsirado Petras ir Juzas. Palikti juos galėjo tik vasaros karščiams užėjus, kai šuliniai išsenka, kastinės balos išdžiūva. Tada važiuoja į ežerą lyg kokios šventės. Pasiima su savim ir juos, ir gražu būva, kaip nardo jie aplinkui, tarsi ančiukai apie savo motiną.

Dūlienė skubėjo dėlioti baltinius, tarsi bijodama, kad kitas koks reikalas nesutrukdytų. Mintys pynėsi, tolo, ir vėl artėjo į ežerą. Ji jautė džiaugsmą pabūti dabar su šitomis mintimis, — kol vyras negrįžo iš lauko, kol vaikai neparginė.

Žlugto dieną Dūlienė atsikėlė su pačia saule, iškūreno pečių, išsiuntė bandą į laukus ir išsiruošė.

Vežimas, siegiamas šlapių baltinių, dusliai dundėjo. Juozas, jauniausias vaikas, sėdėjo šalia.

Mažas upelis vinguriavo, kaip ir kelias, kuriuo jie važiavo. Vaikas sekė jį akimis, vis aukštyn ir aukštyn.

— Mama, — staiga paklausė, — jis, tur būt, iki ežero nueina?

— Ateina iš ežero, ne nueina, — pastebėjo motina.

— O kodėl pats ežeras čia neateina?

(Nukelta į 7 psl.)

LIETUVIŲ LIAUDIES MUZIKOS INSTRUMENTAI

Jau nuo seniau Amerikoje gyvenąs mūsų kompozitorius Juozas Žilevičius šiuo metu yra vienintelis, kuris turi gausingiausią lietuvių muzikos studijų lobyną. Redakcijos prašomas, jis maloniai sutiko, ryšium su šį rudenį įvyksiančiu čiurlioniečių koncertu Philadelphijoje ir New Yorke, parašyti apie tuos liaudies muzikos instrumntus, kuriuos ansamblis naudoja.

Pirmojoje savo rašinio dalyje jis kalba apie kankles, kurias ansamblis jau pakankamai išgarsino Vakarų Europoje, o dabar pradeda garsinti ir Amerikoje. Antroji kompozitoriaus J. Žilevičiaus straipsnio dalis, kurią spausdinsime ateinančiame Vienybės numeryje, bus skirta trimitams ir skudučiams.

Prieš 20 metų pradėjęs tyrinėti lietuvių liaudies muzikos instrumentus, susidariau savotišką išvadą: pasirodo, jog lietuvių įvairių įvairiausių rūšių muzikos instrumentų buvo vartojama nemažiau kaip 26 rūšys. Sunku surasti kitą tautą, kuri, šalia šimtų tūkstančių įvairiausių liaudies dainų, pasakų, padavimų, muzikos garsams išreikšti turėtų tiek daug ir įvairių muzikos instrumentų.

Iš buvusių mano rinkinyje (apie 300 įvairių egz.) galima buvo nustatyti 3 pagrindines grupes: styginių (kankles, boselis su pūsle, "manikarka" ir kt.), pučiamųjų (ragai, birbynės, lumzdis, skudučiai, trimitai ir kt.) ir mušamieji (būgnai, būgneliai barškynės, tarškynės, lentos ir kt).

Tiesa, nevisi jie yra grynai lietuvių išgalvoti, jų tarpe nemažai yra užneštų iš kitur, pvz., cimbolai, "Labanorų dūda", katilai, psaltirionas ir kt., bet jie visi yra lietuvių liaudies garsų pasaulyje žinomi, vieni tobulinami, kiti atmetami, o dar kiti net gerokai išvystomi. Žinių apie šiuos instrumentus užtinkame tautosakoje: pasakose, dainose ir kt.

Dėl vietos stokos šiuo kartu nėra galimybės kiek plačiau apie juos pakalbėti. Apsistosiu tuo tarpu prie kanklių, skudučių ir trimitų, nes tuos muzikos padargus vartoja "Čiurlionio" vardo ansamblis, kuris dabar pradeda koncertuoti po šią plačią padangę. Norisi suteikti kiek medžiagos, kad klausytojai, koncerte išgirdę tuos instrumentus, nors kiek apie juos turėtų žinių.

Karalius Dovydas su kanklėm — 18 a. liet. medžio skulptūra

Kanklių amžius siekia tų laikų, kada lietuvių tauta pradėjo savarankiškai reikšti savo mintis. Susitikdami su dar miglotų pradų mūsų tautos kultūros istorijos užuomazga, jau susitinkame ir su kanklėmis. Mitologijos ir stabmeldystės laikotarpyje susitinkame su deive Ragiene, kuri kanklininkus globoja. Kai degindavo aukas stabams, kanklės dalyvaudavo kai kurių švenčių ar aukojant aukas kaip būtinybė. Kanklės buvo tiek į lietuvio sielą giliai įsėdusios, jog net ir jas gaminant buvo prisilaikoma savotiškų ceremonijų, jei buvo norima, kad kanklių balsas būtų skardus, gyvas, kalbas į klausytojų sielą, nes senas kanklininkas Zambacevičius (iš Ijų Sirvidų kaimo, Lekečių valsčiaus, Šakių ap.) visada sakydavo, jog: **"kanklės pakelia širdį prie gerų darbų, širdį nušluosto varge ir melstis lengviau..."** Taip jo kanklininkai seneliai kalbėdavę.

Buvo tikima, jog kai lydi numirėlį, reikia skaptuoti ir bendrai kankles dirbti, kad lydinčiųjų širdies skausmai dėl gailesčio pereitų į kanklių garsą. O dar geriau buvę, jei ir medį kirsdavę kanklėms dirbti, kuomet numirėlis lydimas. Taip teigė minėtas kanklininkas Zambacevičius.

Sena Jokūbo Naktinio žmona iš Virškupienų kaimo, Papilės valsč., Biržų apskr., irgi teigė, jog būtinai reikia kanklėms daryti medį kirsti, kai išgiedama numirėlį iš namų. Panašiai kalba ir senelis Adomas Jakevičius, Budinių k., Biržų aps. Panašių nuomonių užtiko ir kan. Sabaliauskas, kai jis pradėjo rinkti medžiagą apie kankles. Kitur net taip toli nueinama, jog būtinai reikėję tą medį kirsti net tuomet, kai dirbėjo tėvą laidoja.

Pirmiau kanklės buvusios padaromos tokios, kurios kalbėdavusios: nuskendo mergaitė jūroje, sugavo ją žvejas, iš jos kaulo pasidarė kankles, iš plaukų stygas. Skambinant kanklės skųsdavosi, jog mergaitė buvo tyčia nuskandinta. Motina ar tėvas atpažindavę savo dukterų balsą. Net martėlė, verkdama po sunkių darbų, pasivertė pūtinėliu, o kai kankles iš to medžio padarė, ji prakalbėjo, o kai medį kirto, net kraujas pasirodė.

Bet būta ir kitokių variantų. Pvz., sumušama miniklio koja, kaulai sumetami į sodą, iš kurių išauga sadula, iš jos padaromos kanklės, su tom kanklėm einama į karčiamą "senų bobų karšinti, jaunų mergų šonkinti".

Šie keli pavyzdžiai rodo, jog kanklės buvo gerbiamos ir laikomos tokiu padaru, su kuriuo galima buvo pasikalbėti, kaip su gyvu. Todėl suprantama, kodėl kanklėmis kankliuodavo tam tikri burtininkai ir žyniai ir, keliaudami nuo namų iki namų, nuo vienos pilies iki kitos, nupasakodami garsius praeities įvykius, savo didvyrių karžygiškumą, iemdami karų žygiuose pasisekimus ar nelaimes kraštui. Visa tai buvo daroma kanklių garsams palydint.

Iki Liublino Unijos visi Lietuvos kunigaikščiai savo pilyse ir karo lauke turėdavo kanklininkų. Yra žinomas net tikras istorinis atsitikimas, kuomet magistras Ulrichas von Jungingen dainiui — kanklininkui Rikseliui už lietuviškai dainuotas herojiškas dainas įteikė, kaip padėką riešutų kevalų lėkštę pažeminimo ženklui. Yra žinoma, kad mūsų kanklininkai nekliudomai su kanklėm keliaudavo visur ir niekas, net svetimtaučiai, nedrįsdavo jų paliesti.

Liublino Unija uždarė duris kanklininkams, nes stipriau įsiveržė svetimi papročiai ir palaipsniui iš didikų pilių stūmė lietuvių kalbą drauge su dainiais kanklininkais. Kaip tik tuo laikotarpiu ir smuikas, iš Vakarų Europos atkeliavęs su įvairiais besilankančiais svečiais, mūsų didikų pilyse užėmė kanklių vietą, o kai stabai po krikšto buvo sunaikinti, tai ir apeigose kanklės nebebuvo reikalingos. Bet kaimas paliko ilgus amžius su kanklėmis neperskiriamas.

Kaimiečiai vestuves pradėdavo su kanklių muzika ir bendrai visos vestuvinės apeigos buvo kanklių muzikos lydimos, nes dar ne taip seniai, kai Juška aprašė Veliuoniškiuose vestuvių rėdą, ten dar didžiumoje kanklių muzika vyravo. Tik vėliau smuikas užėmė kanklių vietą. Sunku rasti nors kokią grynai lietuvišką apeigą, kurioje nedalyvautų kanklės. Daugiausia kanklės buvo vartojamos sutartinių giesmių kankliavimui, bet jomis daugelyje vietų ir dainoms bei giesmėms pritardavo net keliom kanklėm drauge. Buvo surasta nemaža šeimų, kur tėvas, žmona ir vaikai drauge kankliuodavo.

Pastaraisiais laikais prieš I pas. karą jau jos mažai kur buvo sutinkamos ir tai tik pas senuosius, jaunieji vartodavo smuiką, armošką ar gitarą. Tik Nepriklausomos Lietuvos pradžioje buvo pradėta kelti kanklių atgaivinimo reikalas. Pr. Puskunigis, Sal. Banaitis, naudodami savo koncertėliuose kankles, net Berlyną pasiekė. Vėliau atėjo pagalbon Justas Strimaitis, žymiai patobulinęs kankles, Jaskauskas, net plačią garsų skalę išvystęs ir griežimo būdą pakeitęs. Ilgainiui prie Karo Muziejaus buvo įsteigta kanklininkų pirmoji mokykla, kurioje buvo keletas desėtkų mokinių. Daug prie kanklių atgaivinimo prisidėjo ir Jonas Švedas, dabartinis Vilniuje tautinių instrumentų ansamblio vedėjas, ir Čiurlionio ansamblio vedėjas Alf. Mikulskis. Nepriklausomybės laikais mokyklose daugelyje vietų buvo organizuoti net kanklininkų orkestrai. Pirmas viešas koncertas, kuris virto istoriniu, įvyko (Sal. Banaičio organizuotas) Kaune 1916 m. sausio 13 d. Kanklių orkestrui vadovavo Pr. Puskunigis (8 kanklininkai), o chorui organizatoriaus sūnus kompozitorius ir profesorius V. Banaitis.

Senoviškos kanklės teturėjo pradžioje tik 5 stygas (buvo užtikta su 3 stygomis) ir tik vėliau pradėjo kiek formą keisti, suapvalinant vieną galą, kitame gražiai užsukant "ragelį" ir stygų skaičių padidinant iki keliolikos. Šiaip kanklės turėdavo neporinį stygų skaičių. Kanklės nuo senų laikų užtinkamos visame etnografinės Lietuvos krašte. Jų vardas panašiai ir Suomijoj skamba — "kantele", bet jų mokslininkai pasisako, jog šis vardas bent prieš porą tūkstančių metų yra skolintas iš lietuvių. Latviai turi "kokles", estai — "kannel", karelai — "kondola", tik rusai vadina "gusli" arba husli. Rusų "gusli" kilęs iš sanskrito kalbos "gudžati, gudž". Lenkai kankles vadina "gęsli". Pas mus kanklės turi įvairių tarminių vardų: konkles, kunkles, kankliai, konklis, kunkliai, lovelis, tik apvalumas ir užrietimas "ragelio" pas anas tautas nėra žinomas. Pas juos linijos — tiesūs kampai.

Kanklių orkestrų Nepriklausomoje Lietuvoje buvo labai daug ir net didelių, o jau Čiurlionio ansamblio dalis, sudaranti kanklininkų moterų orkestrą, yra jau tiek ištobulinta, jog jis nenusileidžia ukrainų kobzuristams ar banduristams, rusų — balalaikininkams ar gitarininkams, vengrų — cimbolininkams. Mūsų šis kanklininkų orkestras yra didelė gražna tarptautinių liaudies instrumentų grupėje, ir etnografiniuose tarptautiniuose pasirodymuose mūsų kanklės sukels nepaprasto susidomėjimo.

JUOZAS ŽILEVIČIUS

Kasdieninis žodynas

Unija, lot. — susijungimas, sąjunga, a) **dinastinė,** arba personalinė, unija, kai dvi valstybes jungia bendras valdovas abiem valstybėm, bet kiekviena tvarkosi atskirai, b) **realioji** unija, kai valstybės turi ne tik bendrą valdovą, bet ir bendras valstybines institucijas (parlamentą, ministerių kabinetą ir tt.).

Unionizmas, lot. — pastangos susijungti, sudaryti sąjungą. Sąjūdis sąjungos, unijos naudai. **Unionistas,** lot. — unijos šalininkas.

ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 30 D., 8,30 VAL. VAK.

THE ACADEMY OF MUSIC

Broad ir Locust St., Philadelphia, Pa.

Bilietų kainos: $5.20, $3.90, $3.25, $2.60, $1.95, $1.30 (įskaitant Fed. Tax 20% ir City Tax 10%).

WCB Atstovybė Philadelphijoj,
c/o Liberty Federal Savings & Loan Association, 204 North Broad St., Priladelphia, Pa. Rittenhouse 6-7727

SEKMADIENĮ, SPALIO 1D., 5,30 VAL. PO PIETŲ

CARNEGIE HALL

57th St. ir 7th Avenue, New York City

Bilietų kainos: $3.60, $2.40, $1.80, $1.20, $.90. Pirmos eilės ložės (8 vietos) po $9.60 ir $6.00. Antros eilės ložės (8 vietos) po $3.60 ir $2.40 (įskaitant Federal Tax 20%).

WCB Artists & Concert Management

Galvin Bldg., Room 210, 236 W. 55th St., New York, N. Y. Judson 2-2569.

Vienybės VAIRENYBĖS

KODĖL ŽEMĖ BUVO SUSTOJUSI SUKTIS?

Šiemet išėjo iš spaudos dr. Velikovsky knyga "Wordls in Collision", kurioje mokslininkas įrodinėja, kad visi Senajame Testamente surašyti stebuklai yra tik kosminiai reiškiniai, atsiradę dangaus kūnams susidūrus ar priartėjus vienam prie kito. Ši knyga mokslininkų tarpe sukėlė didelio triukšmo. Vieni ją išgyrė, kiti sumaišė su žeme. Ypač ja nepatenkinti žydai, kurie ligi šiol tikėjo kiekviena Senojo Testamento raide. Mūsų bendradarbis šiame straipsnyje supažindina skaitytojus su įdomesnėmis tos knygos vietomis.

ATOMO SISTEMA PANAŠI Į SAULĖS

Visi daiktai ir oras žemėje susideda iš 52 medžiagų, vadinamų elementais: kaip geležis, varis, azotas ir tt. (1934 m. italų mokslininkas Eurico Fermi paskelbė, kad jis, bombarduodamas uranijaus elementą neutronais, gavo naują elementą Nr. 93, kuris yra nestabilus žemėje). Mokslininkai mano, kad žvaigždės taip pat susideda iš tų pačių 52-jų elementų.

Kiekvienas elementas susideda iš labai smulkių dalelių, vadinamų atomais. Atomas susideda iš branduolio ir elektronų. Jeigu būtų galima padidinti atomą 30 trilijonų kartų, tai atomas atrodytų, kaip maža saulės sistema su 10 mylių diametru. Kur nors apie centrą būtų branduolys didumo kaip teniso kamuolys, o elektronai būtų išsidėstę koncentriškai apie branduolį ir būtų didumo kaip lazdynų riešutai. Šie elektronai nestovi vietoje, bet, pagal vieną teoriją, sukasi apie branduolį orbitose taip, kaip planetos mūsų saulės sistemos sukasi apie saulę.

Taigi, tokios vadinamos materijos žemėje kaip ir nėra, bet visur yra mažos saulės (branduoliai) su greitai sukančiomis planetomis (elektronais). Tarp jų yra didžiausi beoriai tarpai taip, kaip tarp mūsų žemės ir saulės palyginus pagal jų didumą. Šios sferinės sistemos (atomai) yra atitinkamai susigrupavusios, ir mūsų akis, kuri susideda taip pat iš tokių pat sistemų, mato lyg daiktus — materijas. Taigi, kas darosi danguje dideliu mastu, atitinkamai vyksta mažu mastu atomuose.

Yra žinoma, kad retkarčiais elektronai keičia savo pozicijas. Atomas absorbuoja dalį energijos ir elektronai pasistumia į didesnę orbitą, kur jo metai (apsisukimas apie branduolį) darosi ilgesni, arba atomas atiduoda dalį energijos ir elektronai pasistumia arčiau branduolio ir jo metai pasidaro trumpesni. Atome elektronai apkeliauja savo saulę milijonus kartų per sekundę. Jie gali apkeliauti bilijonus kartų nekeisdami savo orbitų. Norėdami panašių įvykių rasti mūsų saulės sistemoj, turime įvykius sekti tūkstančius metų.

"WORLDS IN COLLISION"

Šiais metais pasirodė dr. Velikovsky knyga "Worlds in Collision", kuri jau spėjo sukelti didelį triukšmą mokslininkų tarpe. Čia dr. Velikovsky, radęs panašumą tarp atomo ir saulės sistemos, įrodinėja, kad senovės stebuklai, kurių daug yra Senajame Testamente, kaip tik įvykę dėl kosminių pasikeitimų. Jis studijuoja Senąjį Testamentą, Talmudą, egiptiečių papirusus, Babilono astronomiškas lenteles, Mayan'o ir Azteco kalendorius. Taip pat tiria Š. Amerikos, Indijos, Tibeto, Kinijos, Arabijos ir Peru folklorą ir visur randa pranešimus apie didelę dangaus kūnų katastrofą, nes, aišku, jeigu Joshua (Sen. Test.) matė saulę sustojusią Viduriniuose Rytuose, tai tas įvykis turėjo būti pastebėtas visame pasaulyje. Kaip tik randama senovės Colchuacano ir Meksikos istorijoj parašytos Nahua — Indian kalba, kad per kosminę katastrofą naktis ilgai nepasibaigė, nes čia tuo laiku kaip tik galėjo būti naktis.

Dr. Velikovsky teigia, kad netoli žemės du kartu praėjusi didelė kometa, vėliau tapusi Venera. Pirmą kartą tai įvykę apie 1500 m. pr. Kr., Exodus laikais ir antrą kartą 52 metais vėliau — Joshua laikais. Be to, 700 — 800 metų vėliau žemė vos nesusidaužė keletą kartų su Marsu.

Jeigu prisiartintų prie žemės kometos galva, turėtų pasipilti meteorų lietus. Joshua knygoje prieš saulės sustojimą yra paminėta: "Viešpats mėtė žemyn didelius akmenis iš dangaus".

KODĖL UPĖS PAVIRTO KRAUJU?

Nors žmogus, kuris rašė Joshua knygą, nežinojo, kad gali būti kas nors bendro tarp akmenų kritimo iš dangaus ir saulės sustojimo. Tokiu būdu jis čia paduoda tikrą ir gyvą įvykio aprašymą.

Pirmas kometos pasirodymas arti žemės buvęs tuo laiku, kai faraonas neišleido žydų iš Egipto. Exodus knygoje aprašoma, kad Jehova siuntė varles, žiogus, kraujo lietų, ugnį ir ilgą tamsą, kad karalių priverstų pakeisti savo nuomonę. Šis stebuklas išaiškinamas taip: žemė pasidariusi raudona todėl, kad kometa, palietusi žemę savo dujine uodega ir pasipylęs lietus surūdijusių smulkių dalelių. Tada atrodė, kad ežerų, upių ir jūros vanduo pavirto į kraują. Ši įvykį aprašo ne vien Biblija, bet ir Mayas'o "Manuscript Quiche". Taip pat Ipuweris, kuris pats stebėjo tą stebuklą, egiptiečių papiruse rašo: "Upės pavirto krauju. Žmonės šalinos paragavę. Žmonės troško po vandens. Ką mes darysime? Viskas yra sugriauta!"

Taip pat randama pranešimų daugelyje kitų kraštų, kad raudonos spalvos dulkės užkrėtė žmonių ir gyvulių odą ir atsirado nudegimai, kurių pasėkoje kilo ligos ir mirimai. Tamsa ir kruša, kuri buvo užleista ant egiptiečių, kilo dėl tos pačios kometos. Žemė buvusi sukrėsta ir prarado keletą apsisukimų.

Tautos ir giminės daugelyje kitų kraštų turi prisiminimus apie kosminę katastrofą, kada saulė ilgai nešvietė. Ilga tamsa paduodama Babilonijoj, Peru, Amerikoj (indėnų) ir kitur.

Pagal Bibliją, kai gyvenimas pasidarė normalus, faraonas pakeitė savo nuomonę ir vijosi žydus, norėdamas sugrąžinti į vergiją.

"Ir Dievo angelas, kuris ėjo prieš izraelitų koloną, pasitraukė ir ėjo užpakaly jų, ir stulpas debesies pasitraukė iš jų priešakio ir storėjo užpakaly jų... ir buvo debesys ir tamsa, bet nakti gavosi šviesa". Ypatingai stiprus vėjas ir žaibas nubloškė debesį. Rytą vandenys pakilo, ėjo sausu dugnu į vidurį jūros, ir vandeninė siena buvo iš dešinės ir iš kairės... Ir atsitiko, kad Dievas savo rytinėje apžiūroje pažiūrėjo į egiptiečių kariuomenę per stulpą ugnies ir debesies... Ir vanduo sugrįžo ir uždengė karo vežimus su jų vyrais ir visą faraono kariuomenę, kuri buvo įėjusi į jūrą paskui juos."

Dr. Velikovsky yra tikras, kad tai galėjo atsitikti. Atmosferos pasistūmimas, kilęs nuo smūgio kometos dujinių dalių, traukos jėga, atsiradusi nuo prisiartinusios kometos ir atmosferos inercijos jėga, kuri susidarė žemei sustojus suktis, padėjo sudaryti jėgas ir vėjus nepaprasto didumo.

Apie tokį kosminį reiškinį yra išlikę žinių ne vien Biblijoj, bet ir Meksikoj, Indijoj, Persijoj ir Pietų Jūroj. Laike tokios audros kometa, kurios galva yra tokia didumo kaip žemė, praeidama arti žemės turėtų labai paveikti jūros potvynius. Tas kaip tik ir atsitiko. Kometa pakėlė jūrų vandenis mylių aukštumu. Choetaw indėnai ir įvairios giminės tarp Peru ir Japonijos šį baisų jūros pakilimą tebemini. Tas įvykis toks nepaprastas, kad jis tapo ypatingai įspūdingu prisiminimu ilgoje žmonių istorijoje. Prieš tai čia taip pat buvę panašūs stebuklai kaip ir Eigipte.

Yakons laikai Kinijoj atitinka Mozės laikus Palestinoj. Kinijos chronologijose galima rasti sekančius pranešimus: saulė nenusileido keletą dienų. Miškai buvo ugnimi apsėsti, didelė banga, siekianti dangų, išsiliejo į krantą.

IŠ KUR ATSIRADO DEBESŲ IR UGNIES STULPAI?

Dar ir dabar žmonės įvairiose geografinėse vietovėse prisimena dainose, pasakose arba yra įterpę į savo religiją didelę kovą, kuri įvyko tarp dangaus baidyklės slibino pavidale ir šviesos dievo, kuris laimėjo ir išgelbėjo pasaulį. Dangus tada, atrodė, virto kovos lauku. Tai buvo vaizdas nepalyginamo išgąsčio ir puikumo, nes kometos galva, kuri anksčiau buvo praėjusi netoli saulės, degė. Ji, prisiartinusi prie žemės, keliaujantiems žydams sudarė stulpą debesų dieną ir stulpą ugnies naktį. Tuo laiku kometos galva tapo įpainiota į jos uodegą ir turėjo atrodyti kaip kova tarp rutulio ugnies ir tamsaus dūmų stulpo.

Šios katastrofos metu žemė buvusi sustojusi suktis ir po to pradėjo suktis vėl, bet į priešingą pusę.

Yra rasta piešinių ant vieno egiptiečių kapo lubų, kur Vidurinių Rytų dangus vaizduojamas prieš ir po šios katastrofos. Tas patvirtina šį teigimą. Be to, Platonas savo raštuose taip pat mini saulės ir kitų dangaus kūnų sėdimo su tekėjimu pasikeitimą.

Jeigu žaibas trenkia į magnetą, pasikeičia magnetiniai poliai. Taip pat trumpas sujungimas tarp žemės ir kito dangaus kūno galėjo pakeisti žemės magnetinius polius. Geologai spėja, kad kur dabar yra šiaurės magnetinis polius, seniau buvo pietų ir ten, kur dabar yra pietų, seniau buvo šiaurės. Čia paduodama citata iš geofiziko Alvin Green McNish:

"Tyrimas magnetizmo iš keleto ypatingų uolų įrodo, kad žemės poliai yra stovėję visiškai priešingai geologinių laikų metu."

Kaip tik tuo metu gimusi planeta Venera, nes prieš tai astronomiškose lentelėse randamos tik keturios matomos saulės planetos. Taip pat hindų planetinėse tabelėse, darytose apie 3100 m. pr. Kr., vienos tik Veneros iš matomų planetų trūksta, nors jau vėliau brahmanai turėjo penkias matomas planetas. Tas pats randama ir Egipto astronomijoj. Babilonieciai Venerą vadino: "didele žvaigžde, kuri jungiasi prie kitų didelių žvaigždžių". Taip pat daugelyje kraštų randami mitai apie Veneros atsiradimą. Vos nesusidaužusi su Marsu, Venera galutinai stabilizavosi savo orbitoje.

To pasėkoje Marsas tapo išmuštas iš savo orbitos ir 747 m. pr. Kr. ir vėliau 687 m. pr. Kr. praėjo labai arti žemės, kas sukėlė taip pat didelę katastrofą. Ši katastrofa paduodama Senajame Testamente karaliaus Uzziah laikais. Taip pat Karalių knyga (Sen. Test.) pavaizduoja, kaip angelas sunaikino per naktį Sennacheribo armiją, susidedančią iš 85,000 karių. Panaši istorija yra pakartota Talmude ir metraščių knygoje. Talmudas nurodo, kad toji kariuomenė mirė nuo dujų, kurių buvo prisisunkęs oras ir kai kuriose vietose troškinte troškino. Taip pat randami pranešimai kitose pasaulio vietose apie panašius įvykius. Kinijos Bamboo knygos ir Mayano įrašuose rašoma, kad danguje buvo liepsna ir dujos krito ant žemės.

Biblija paduoda, kad vakare prieš tą kariuomenės sunaikinimą, saulės šešėlis "sugrįžo" 10 laipsnių. Panašūs atsitikimai randami Kinijoje. Tas atsitiko 687 m. pr. Kr. kovo 23 d.

Daugelis senovės žmonių turėjo tikslius kalendorius. Bet izraelitų, egiptiečių, mayanų, kinų ir kitų kalendoriai prieš 747 m. pr. Kr. turėjo tik 360 dienų. 5 dienų praleidimas yra didelė klaida, kuri negalėjo būti nepastebėta. Jau net keleto metų laikotarpy aiškiai nusistumtų piūties sezonas. Naujas kalendorius, kur metus sudarė 365 dienų, buvo įvestas Viduriniuose Rytuose tik 747 m. pr. Kr. Tas turėjo reikšti, kad žemės orbita kaip tik prailgėjo per šią katastrofą.

PAKRYPO ŽEMĖS AŠIS

Dr. Velikovsky teigia, kad kaip tik per šią paskutinę katastrofą staiga pakrypusi žemės ašis apie 20 laipsnių ir to pasėkoje šiaurės ir pietų poliai staiga pasistūmė į kitą vietą. Nes tik staigi žemės katastrofa gali išaiškinti įšalusius mamutus šiaurės ledynuose. Tai yra dideli žvėrys, kurie gyveno švelniame klimate. Jų pilvuose buvo rasta dar šviežios, nesuvirškintos žolės. Toji žolė taip pat dabar neauga ten, kur tie žvėrys pastipo, bet tūkstančius mylių toliau. Tie žvėrys galėjo būti staiga nutrenkti elektros arba užtroškinti dujų ir, pasikeitus klimatui, per keletą valandų įšalo į ledą.

Ši fantastiška knyga "Worlds in Collision" vienų mokslininkų buvo pagirta, kiti, daugiausia konservatoriai, sumaišė ją su žeme. Žinoma, ji nėra be klaidų. Jos turinys yra paremtas daugybe citatų iš senovės raštų. Šią knygą bus galima pilnai įvertinti tik patikrinus šias citatas, kas pareikalaus daug dar laiko. Taip pat nepasitenkinimą rodo ir žydai, kurie tikėjo kiekviena Senojo Testamento raide.

Baigdamas šią knygą, autorius išveda, kad katastrofa gali pasikartoti ir gali būti dar pavojingesnė. Gali atsirasti nauja kometa ir prisiartinti prie žemės, arba su ja susidurti. Taip pat jis tvirtina, kad galimas susidūrimas tarp pačių planetų, nors ir čia nesinorėtų pilnai jo žodžiais tikėti. Jeigu, prisiminę šio straipsnio pradžią, palyginsime saulės sistemą su atomu, tai matysime, kad planetos, priklausančios tai pačiai saulės sistemai, turėtų turėti tam tikrą panašių (neigiamą) krūvį elektros. Jų visiškas susidūrimas turėtų būti neįmanomas, nes vienos rūšies elektros krūviai vienas kitą stumia.

J. Suvis

MIRGA MARGA

ATSARGIAI VAŽIUOTI, NĖRA LIGONINĖS

Oklahamoj, prieš įvažiuojant į vieno miesto rajoną, stovi stulpas, ant kurio parašyta: "Atsargiai važiuoti, nes mieste nėra ligoninės". Tai naujoviškiausias įspėjimas automobilininkams.

PATINKA MALAJUOSE

Keturiolikos metų amžiaus olandė, kuri nuo 1942 m. Malajuose per japonų užpuolimą buvo atskirta nuo tėvų ir išauginta vietinės gyventojos, pamilo ir ištekėjo už vietos mokytojo, tėvams atsisakydama grįžti į Olandiją.

SŪNUS SULAIKĖ TĖVĄ

Miuncheno susisiekimo tvarkymo policijos pareigūnas, sulaikęs per greitai važiavusį automobilininką, patikrinęs pasą, konstatavo, kad tai esąs jo tėvas, su kuriuo jis persiskyrė Danzige 1942 m.

SKUBUS LAIŠKAS

Meksikos miestelyje netoli Vera Cruz skubiai atvykęs keleivis botagu taip ilgai vaikė prie pašto langelio stovėjusius žmones, ligi jie visi išsibėgiojo. Suimtas, policijai pareiškė, kad jo laiškas buvęs labai skubus.

AUKSINĖS ŠAKNELĖS

Auksinės šaknelės (Golden Seal) yra didelė vertės vaistas nuo kataro, baltųjų, sėklos nubėgimo, gimdos nuslūgimo, akių uždegimo, nuo rožės, nuo drugio, nuo kepenų gedimo, nuo skilvio ir kitų vidurinių skaudulių, nuo sugedusios burnos. Auksinės šaknelės veikia tiktai nesveiką kūno dalį, kuri serga. Kitaip sakant, jos gydo visokias ligas. Ir tai ne mūsų pasakyta, bet taip sakoma visokiose daktariškose knygose. Puodukas verdančio vandens ir šaukštukas sutrintų Auksinių šaknelių, gert po čerkutę kelis kartus perdien, arba plauti sergančias kūno dalis. Svaras Auksinių šaknelių kainuoja $15.00. Perkant mažiau, uncija kainuoja $1.00.

ALEXANDER'S CO.
414 West Broadway
South Boston 27, Mass.

Smagi gimnastika prieš vakarienę.

A. NOVITZKIE
BARAS RESTORANAS SALĖ
Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams
59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.
Telefonas DA 6-7460

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
53-82 72nd Pl. Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

J. KUMPIKO
ELEKTRO MOTORŲ DIRBTUVĖJE
Taisomi elektro motorai, ventiliatoriai, kirpimo bei skutimo mašinos, skalbimo mašinos, dulkių siurbliai ir kitoki dalykai.
GARANTUOTAS IR GREITAS PATARNAVIMAS.
105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVergreen 7-1423

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI
Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.
Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.
Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje.
Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.
STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki $5000.00.
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md

1860 . 90th ANNIVERSARY . 1950
Latest Quarterly Interest-Dividend **2%** A YEAR Credited and Compounded Quarterly
Interest starts from the first of every month oh sums from $25. to $7,500 plus dividends
Deposits made on or before January 10, April 5, July 10, and October 5 will draw isterest from the first of such months if left to the end of a quarterly dividend period.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
BROOKLYN, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

ŠVEICARŲ SPAUDA KOREJOS KLAUSIMU

Vienas svarbiausių Šveicarijos laikraščių Basler Nachrichten vedamajame straipsnyje Korėjos klausimu rašo:

"...pastaruoju laiku Italijoj ir kituose Vakarų Europos kraštuose buvo pasirodę naujų abejojimų dėl Amerikos politikos tvirtinimo Rusijos ekspansionistinių siekimų atžvilgiu. Ar Jungtinių Valstybių užsienio politika, buvo statomas toks klausimas, yra tikrai pagrįsta energinga valia sustabdyti Rusijos ekspansiją pasaulyje, ar yra Jungtinės valstybės nusistačiusios reikalui esant panaudoti tam tikslui savo karinę galią? Šitie abejojimai atrodė juo labiau pamatuoti, kad jie buvo palaikomi esančių Europoje aukštų Amerikos diplomatų ir karininkų, kurie atvirai skundėsi, kad į jų įvairius Europos padėtį liečiančius paklausimus Washingtonas 'neduoda aiškaus atsakymo ir lyg nežino, ko nori.' Teisybė, kai kurių rimtų politikų, k. a., buvusio Lietuvos užsienio reikalų ministerio Lozoraičio ir buv. lenkų kariuomenės vyr. vado gen. Anderso ispūdžiuose, kuriuos jie susidarė Washingtone ir kuriuos mes esame turėję progos patirti, buvo žymiai daugiau pasitikėjimo Amerikai. Bet abejojimai dėl Amerikos laikysenos griežtumo vyravo ir darė neigiamos įtakos Vakarų Europos viešajai nuomonei.

Jungtinių Valstybių Prezidento istorinis birželio mėn. 27 dienos sprendimas pasipriešinti kariuomenės priemonėmis komunizmo ekspansijai Korėjoje iš karto padarė galą visiems šitiems abejojimams. Tas sprendimas parodo, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė labai gerai žino, ko ji nori, ir yra nusistačiusi, reikalui esant, pilnai panaudoti savo karinę galią."

DĖL "RUSŲ GALVOSENOS BRUOŽŲ"

Malonu buvo sužinoti, kad "Rusų galvosenos bruožų" autorius gen. Teodoras M. Daukantas rengiasi išleisti juos atskira knyga ir rūpinasi taip pat duoti rusų vertimą šios knygos (bene "Ocerki russkogo myšlenija"?). Verta ta proga priminti, kad prieš pirmąjį pasaulinį karą ir karo metu dar jaunas Rusijos karo laivyno jūrų gen. štabo karininkas Daukantas (laivyne katalikams nebuvo taikomi suvaržymai, kaip žemyno kariuomenėj) buvo artimas bendradarbis admirolų Kolčako ir Rusino (žemaičio Rušino). Daukanto straipsniai Rusijos jūrinėje spaudoje turėjo nemažą pasisekimą. Kai I rango jūrų kapitonas T. Daukantas pasiekė pagaliau Nepriklausomą Lietuvą (ilgai keliavo, net Turkijoje prekybiniam laivui vadovavo), tai jis iš karto pradėjo aktyviai bendradarbiauti lietuvių karinėje spaudoje. Jo straipsniai "Mūsų Žinyne" iš karto buvo kaimyninėse valstybėse pastebėti ir rusų, vokiečių bei lenkų spaudoje pasirodė Daukanto straipsnių vertimai (ištisi ar referatai). Jau būdamas P. Amerikoje pasiuntiniu jis išleido slapyvardžiu "Dalyva" vieną svarbią politinę knygą, kuri tačiau nepatiko kai kuriems tuolaikiniams Lietuvos politikams ir todėl nebuvo Lietuvoje platinama. Autoriaus užsimojimas išleisti jo labai įdomius "Bruožus" rusiškai tikrai sveikintinas. Tą vertimą skaitys ne tik rusų senieji emigrantai, bet ir daug kitų žmonių, kilusių iš Rytų Europos kraštų, o taip pat amerikiečiai, kurių tarpe yra nemaža mokančių rusiškai. Nekantriai tų knygų laukiame.

Sendraugis

KELIAUJANTIS EŽERAS

(Atkelta iš 5 psl.)

— Kodėl, — pasisuko ji. — Kaip tau pasakius. Ežerai vaikšto, bet tik po žeme. Klajoja, kaip nekrikštytos dūšelės, o kartais sustoja. Tada žmonės girdi, kaip plakasi jų bangos, lyg nuo vėjo, kaip gurgena lyg iš dugno kylą burbulai, kaip pliaukšteli, lyg iššoktų į paviršių didelės žuvys, besivydamos mažąsias.

— O ko jie sustoja? Pailsėti po kelionės?

— Nežinau, gal pavargsta ir ilsisi. O gal pasirenka tinkamą vietą ir laukia, ar kas atspės jų vardą. Palaukia, palaukia, paskui sunkiai sualsuoja, suūžia, ir ima sroventi tolyn. Niekas jų nepašaukė — neatsirado tokio! O pašaukti ne taip lengva. Kiekvienas turi savo vardą, tik ne tokį, kaip žmonių — Alaušas, Baldanas, Užunvėžys — nepaprasti! Ir atspėk tokius. Bet kartais atspėja, visai netikėtai. Tada vandens čiurkšlės ima veržtis iš po žemių — tokios gausios ir gilios. Sako, ir mūsų kaimo vyrai girdėję, kaip ežeras praėjo pro čionai. Jie šaukė: "Sustok! Iškilk!" Bet nesustojo, nes niekas nežinojo, kuo jis vardu.

Juzas tylėjo.

— O, kad aš būčiau tada buvęs! — galvojo jis. — Būčiau tikrai atspėjęs.

Jo akys žibėjo lyg du žiburiai, ir jo lūpos susispaudė.

— O kas būtų, mama, jeigu aš imčiau ir atspėčiau?

— Kas? Ogi mūsų pievos ir visa dauba virstų didžiuliu vandens plotu. Ežeras užlietų dirvas, krūmus, o gal siektų ir patį kaimą. Ar gera iš to būtų — nežinau. Mes netektume pievų, ir tau nebūtų kur bandos ganyti.

— Bet už tai žuvų ir vėžių, ir ančių! — nutraukė Juzas. — Mes statytume laivelį ir tinklus. O tau, mama, kasdien parneštume po lydeką, ar negerai?

— Kodėl ne! Bet, žiūrėk, aš dar nebaigiau. Iškilę ežerai, sako, praryja bandas, kurios tenai ganosi, net kaimus ir miestelius su visom bažnyčiom. O blogiausia, vaikeli, jame paskęsta tas, kuris vardą atspėjo.

— Paskęsta! O kodėl?

— Kas gali pasakyti. Ežeras, tur būt, keršija. Po žeme jis vaikšto, kur nori, ir jo vandens niekas nedrumsčia, ir jo žuvų niekas negaudo. O dabar — atspėjo vardą, ir jis lyg pririštas turi stovėti vienoje vietoje. Ar manai gera būti visuomet vienoje vietoje ir niekur neišeiti?

Motina nutilo ir valandėlę galvojo.

— Gal dėl to jis ir pyksta ant žmonių ir keršija tam, kuris laisvę atėmė, — tęsė. — O gal nekeršija. Nežinau, gal tik taip sau pasiima pas save, iš dėkingumo. Krikšto tėvas gal patinka, ir priglaudžia jį. Ežero dugne, sako, yra krištoliniai rūmai ir aukso žuvelės.

— O, man patiktų gyventi tuose rūmuose, — nutraukė motinos kalbą Juzas. — Tu būtum namie, o mes su Petru ir tėčiu eitume gaudyti aukso žuvelių.

Motina šypsojos.

Vežimas įsuko Pakeršės sodybon. Kieme triušėsi Dūlienės tėvas.

— A, svečiai! — džiaugėsi.

—Prašom į vidų, prašom! — kalbėjo motina, išbėgusi iš gričios.

(Bus daugiau)

KONTRABANDA ŽMONĖMIS SAUSUMOS, JŪROS, ORO KELIAIS

Spėjama, kad į Ameriką yra atvykę nelegaliai apie milijonas žmonių

Ne visi karo pabėgėliai yra tokie neturtingi, kaip mūsiškiai. Ne visi taip kantriai laukia eilės patekti į Ameriką, kaip laukė ar laukia mūsų žmonės. Kas turi pakankamai pinigo, suranda, arba bent ieško, kitų kelių patekti į šią šalį.

Aplink Jungtines Valstybes yra visa eilė kraštų, į kuriuos įvažiavimas nėra suvaržytas imigracijos kvotomis. Per pastangas ir pinigą galima nesunkiai patekti, pavyzdžiui, į Kanadą, o ypač į valstybes, esančias pietiniame pasienyje, kaip Kubą, Meksiką ir pas kitus JAV kaimynus.

JAV valdžios organams yra gerai žinoma viena organizacija Havanoj, vadovaujama iš Minsko kilusio Griškos Simonovič, gabenanti slaptai žmones į Ameriką, net lėktuvų pagalba. Minėtas Griška ir jo veikla yra plačiai žinoma ir Kubos valdžios organams, tačiau jie didelių kliūčių jam nedaro. Kiek kartų jis buvo suimtas, tiek pat kartų greitai paleistas, kokios tai paslaptingos rankos pagalba. Savo laiku jis buvo ir Jungtinėse Valstybėse, turėjo valdišką darbą pagal savo sugebėjimus: padėti Imigracijos departamentui gaudyti nelegalius ateivius. Lygiagrečiai jis slaptai gabeno žmones, kokaina ir brangenybes. Jam teko iš čia bėgti. Havanoj, lenkų kvartale, jis dabar yra viena svarbiausių kontrabandininkų asmenybių.

Pereitais metais Amerikos policija suėmė Edward Murphy, lakūną, veteraną, kuris, turėdamas tris lėktuvus, mokė žmones skraidyti. Norėdamas geriau uždirbti, jis susidėjo su Griškos organizacija, ir už gerą atlyginimą, skraidino per sieną į Ameriką kiniečius, lenkus, rusus, žydus, negalinčius nustatyta tvarka patekti į šią "laimės šalį". Du iš atgabentųjų europiečių neseniai buvo areštuoti New Yorke. Jie vadinosi Leon Handelberg ir Simon Chinowitz.

Kiek vėliau, žiemą, Amerikos imigracijos organai suėmė kitus du Griškos bendrininkus Gaylard Saxon ir Charles Cramton. Pirmasis gabeno žmones mažiuku Pipper Club lėktuvu, o kitas — vandens ir sausumos keliais. Pagautieji keleiviai buvo DP, Amerika neturėjo kur atgal išsiųsti ir leido, suradus užtatus, pasilikti krašte (jie, matyt, vėliau buvo įskaityti į DP kontingentą).

Ryšium su Saxon areštavimu Amerikoj, Kubos valdžios organai neva suėmė ir Griška Simonovič. Kalbėjo ir rašė, kad Griškai grėsia 10 metų kalėjimo. Po 10 dienų jis buvo paleistas už užstatą. Vėliau valdžia savo kaltinimus atsiėmė, išskyrus Simon Chinovich, kuris, ištremtas atgal į Kubą, reikalavo, kad Griška grąžintų tuos 600 dolerių, kuriuos jis buvo sumokėjęs už nepasisekusį važiavimą į JAV.

Žmonių kontrabanda į Ameriką sudaro didelį galvosūkį atitinkamiems valdžios organams. Keletą kartų šis klausimas buvo iškeltas ir pačiame Kongrese. Vienas Kongreso narys guodėsi, kad Amerikoj yra šimtai teisėjų ir advokatų, kurie, vietoj rėmę vyriausybę, visomis išgalėmis stengiasi nelegaliems ateiviams padėti legalizuotis.

Steve

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1 — 2 popiet
6 — 8 vakare
Tel. EVergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

EDDY'S BAR & GRILL
EDWARDAS PAVILONIS, Sav.
Naujai išdekoruotas restoranas ir salė.
Įvairūs gėrimai, šviežias maistas
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
459 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EV. 4-8698

HELENA'S BEAUTY STUDIO
(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)
Exclusive Prescription Permanents
136-08 Roosevelt Ave. Flushing, N. Y.
Tel.: FL 9-9487

KINGSLAND INN
Al. J. Grunskis, Sav.
Įvairūs svaiginamieji gėrimai.
Šviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir šiaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. Brooklyn 22, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8918.

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

B. J. SCHEGAUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS
Seniausia lietuviška nekilnojamo turto
ir draudimo įstaiga Brooklyne
Visada visiems sąžiningai
patarnaujama.
195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 7-1241.

GEORGE F. RACHUN
Restoranas, baras ir salė
Geri gėrimai ir šilti valgiai.
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. HY 7-9758

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street Richmond Hill, N. Y
VIrginia 9-6773

Nėra gražesnės ir malonesnės atostogoms praleisti vietos kaip
MENDERIŲ FARMA
Ona Menderienė, šeimininkė. Kas kartą yra buvęs Menderių ūkyje, apsuptame žaluojančių kalnų vainiku, tas visada norės čia sugrįžti.
Nėra kitos tokios vasarvietės, kur būtų toks geras maistas, kaip pas Menderius.
KAMBARIUS REZERVUOKITE IŠ ANKSTO.
Mender's Farm
Box 51, White Sulphur Springs, N. Y., tel. Liberty 520 M 2

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y
Telefonas: EV. 7-2043

M. STRIKOLIS
MAISTO KRAUTUVĖ
253½ E. MAIN STREET
Amsterdam, N. Y.
Tel. 1596

MAISTO KRAUTUVĖ
J. Jokubauskas, Sav.
291 Maujer St.
Brooklyn, N. Y.
EV 4-6579

BAR and GRILL
JOSEPH BALTAITIS, Sav.
Šviežias maistas,
įvairūs gėrimai
518 Grand St. Brooklyn, N. Y.
EVergreen 4-9407

THE HALF SHELL
P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Įvairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

J. M. BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
Naujai pastatytame name moderniškai įrengta koplyčia.
Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.
24 Davis Ave. Kearny, N. J.
Tel.: Kearny 2-2588

AMERIDEN MONUMENTAL WORKS
STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE
JOHN McGINNIS, Sav.
65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y.
Prie M. Olivet Kapinių
arba
Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike
Flushing, N. Y.
Prie St. Mary's Kapinių
Telefonai DAvenport 6-0750 Flushing 7-9248

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
Koplyčia Laidotuvėms NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja —automobilius įvairiems reikalams

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Kun. N. Pakalnis, Apreiškimo parapijos klebonas, įsigijo ložę Carnegie salėje, kur spalio 1 d. įvyks Čiurlionio Ansamblio koncertas.

B. Simokaitis, inžinierius, žinomas veikėjas, kaip pranešama Sandaroje, neseniai Chicagoje mirė nuo širdies smūgio.

J. Čižauskas, žinomas muzikas, kartu su žmona Marijona, siunčia Vienybei linkėjimus iš Ausbury Park, N. J., kur jiedu buvo nuvykę atostogų.

J. Petrėnas ir L. Dovydėnas, žinomi rašytojai, kaip mums pranešama, yra pasitraukę iš Lietuvių Kelio redakcijos kolektyvo.

V. Jomantienė, neseniai grįžusi iš Floridos, lankėsi Vienybės įstaigoje.

H. Rabinavičius, buvęs Lietuvos diplomatas, labai susidomėjęs Čiurlionio Ansamblio koncertu, įvyksiančiu Carnegie salėje, kur jis sau ir draugams įsigijo ložę.

Pr. Skardžius, žymusis kalbininkas, atsiuntė iš Clevelando straipsnį ir Lietuvių Kalbos Draugijos įstatus, kuriuos paskelbsime kitame Vienybės numeryje.

Tėvas Just. Vaškys, pranciškonų provincijolas iš Kennebunkport, Maine, praneša, dalyvaus Čiurlionio Ansambkad jis su savo artimaisiais lio koncerte New Yorke.

Paul Usonis, mūsų skaitytojas, kuris su žmona dabar lankosi Hartforde, neseniai Miami, Floridoje, nusipirko didžiulį viešbutį, Southern Cross Hotel, 642 N. W. 3rd St.

Marija Šaulienė, mūsų skaitytoja brooklynietė, praleido atostogas, aplankydama savo bičiulius Bostone, Worcesteryje ir Kennebunk Port, Me., kur stovyklavo jos sūnus Algimantas.

Algimantas Šalčius, mūsų bendradarbis, su žmona buvo išvykęs į Kanadą ir Toronte praleido savo atostogas.

Bronė Markūnienė, bronxietė Vienybės skaitytoja, dvi savaites atostogavo Kalinauskų ūkyje Connecticut valstybėje.

P. ir E. Dicksonai, vienybiečiai, šią savaitę išvyko poilsio į Miami, Floridą.

Kazimieras Mėlėnas su žmona dviem savaitėm išvyko į Menderių ūkį, White Sulphur Springs, N. Y.

Alg. Januškevičius, Vienybės korespondentas Philadelphijoje, siunčia sveikinimų iš Wildwood, N. J., kur jis leidžia savo atostogas.

Aleksas Mrozinskas, pianistas, Brooklyne savo bičiulių tarpe paminėjo savo gimimo dieną.

Rožė Mainelytė, dainininkė, sugrįžo iš atostogų, dvi savaites praleidusi Kanadoje, aplankydama savo bičiulius ir žymesnes vietas, kaip Niagaros krioklį ir kt.

J. Šiaučiūnas, mūsų bendradarbis ir skaitytojas, atostogauja Menderių ūkyje, White Sulphur Springs, N. Y., ir siunčia vienybiečiams sveikinimų.

Liudvika Mikulskytė, mūsų skaitytoja, Vienybei prisiuntė penkinę dovanų.

Suzana Griškaitė, dainininkė, kuri rugpiūčio 15 d. išvyksta į Vokietiją, rugpiūčio 12 d. dainuos per Jokūbo J. Stuko radiją (WED — 1330 klc., 5000 W) programoje, kuri prasideda 4,45 val.

A. S. Trečiokas, BALFo iždininkas, praneša, kad per liepos mėn. tiesioginei lietuvių tremtinių šalpai išleista $4,739, imigracijai ir įkurdinimui — $1.072.36 ir pajamų gauta $7,920.77.

Cezaris Surdokas, žurnalistas, iš Baltimorės, Md., gavęs dviejų savaičių atostogų, lankėsi Brooklyne ir New Yorke pas savo bičiulius.

Juozas Sodaitis praneša, kad "Gabijoje" yra gauta naujų maldaknygių vaikams ir suaugusiems.

Čiurlionio ansamblio šokėjos, kurias pamatysime New Yorko Carnegie Hall koncerte spalio 1 d.

"ŠVIESOS" GEGUŽINĖ RUGSĖJO 2 D.

New Yorke — Brooklyne veikiantis sambūrio "Šviesa" skyrius rugsėjo 2 d. šeštadienį, Great Neck, L. I., Kasmočiaus parke rengia lietuviško jaunimo gegužinę su linksma programa, šokiais ir žaidimais. Žavingame Long Island pajūryje, jaukiame Kasmočiaus parke tinkamiausia vieta lietuviškam jaunimui susitikti ir pasilinksminti. Iš Brooklyno į Great Neck autobusais išvykstama 1 val. popiet.

"Šviesa" įsikūrė tremtyje Vokietijoje kaip akademinio jaunimo sambūris. Su emigracija sambūris paplito po visą pasaulį. Prisitaikydamas naujom sąlygom, jis išėjo iš pirmykščių akademinio jaunimo ribų, dabar apjungdamas visus akademinio, aukštesnio mokslo arba tolygaus išsilavinimo lietuvius be pasaulėžiūrinių skirtumų, ugdydamas tautišką lietuvišką demokratišką dvasią.

Šis piknikas su programa bus pirmas iš tremties atvykusių ir čia gausingame skyriuje susiorganizavusių lietuvių akademinio jaunimo pasirodymas New Yorke. Todėl čia bus progos ne tik linksmai laiką praleisti, bet ir susipažinti su sambūriu, su lietuvių akademikais ir įeiti į jų tarpą, dirbti ateityje su jais kultūrinį bei tautinį darbą išeivijoje.

Ella Katelius (Katilienė), jau keleri metai gyvenanti savo gražioje viloje, Belmar, N. J., rugpiūčio 23 d. išvyksta keletai mėnesių Europon puošniuoju laivu "Queens Elizabeth". Europoje ketina aplankyti Vatikaną, Prancūziją, Angliją, Šveicariją ir kt.

E. Katelius yra ilgametė Vienybės skaitytoja ir uoli lietuviškų reikalų ir organizacijų rėmėja. Vienas jos sūnų yra elektros inžinierius, kitas farmacininkas. Grįžusi iš Europos, E. Katelius savo įspūdžiais pasidalins su Vienybės skaitytojais.

UŽPUOLĖ J. LIEPINAITĮ

Nežinomi 3 vyrai pereito sekmadienio vakarą vienoje požeminio traukinio stotyje Brooklyne užpuolė, sumušė ir apiplėšė Joną Liepinaitį. Jis sužeistas ir jam atimti pinigai ir dokumentai.

J. Liepinaitis, prieš porą mėnesių čia atvykęs, tą vakarą grįžo iš Klaščiaus parko, kur jis turi nuolatinį darbą.

UBAREVIČIAUS VESTUVĖS

Vytautas Ubarevičius, Liet. Siuvėjų 54 Lokalo pildomosios tarybos sekretorius ir veiklus lietuvis bei ilgametis J. Ginkaus radijo valandos bendradarbis, liepos 15 d. susituokė su Olga Kononchuck. Sutuoktuvių iškilmės įvyko ortodoksų bažnyčioje Brooklyne, o vestuvių vaišės — Grand Paradise salėje, dalyvaujant apie 300 svečių.

Piršliu buvo Frank Milas, svočia — Helen Ferraro, vyr. pabrolys — J. Kononchuck, vyr. pamergys — Sofie Kashankey. Grojo Ad. Jezavito orkestras. Svečiai buvo nuoširdžiai vaišinami. Jauniesiems linkima laimės ateities gyvenime.

P. K.

Birutė Jezavitienė, pereitą savaitę nusipirkusi Brooklyne bulvių, vienoje jų rado jaugusį 300 metų senumo ispanišką pinigą.

Apie tai rašė ir "Brooklyn Eagle".

Kalbos Vadovą užsisakiusių dėmesiui

Papildomas paaiškinimas.

1. Ligi š. m. liepos 1 d. užsiprenumeravusiems, knygos kaina 3.50 dol. Sumokėję mano įgaliotiniams arba man po 2.50 dol., prisiunčia man dar po 1 dol., pažymėdami per ką knygą užsiprenumeravo.

2. Užsimokėję dar gyvendami Europoj po 10 DM, prisiunčia man dar po 1,50 dol., nurodydami per ką ten knygą užsiprenumeravo.

Visus prašau pridėti dabartinius adresus.

3. Kas neprisiųs papildomo mokesčio ir neprašys pinigų atgal, tiems knyga bus išsiųsta paskutinėj eilėj išpirktinai.

4. Nuo liepos 1 d. knygos kaina 4.50 dol.

Juozas Audėnas, Gen. Įgaliot.
14 Townsend St.,
Roxbury, Mass.

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Didžiojo New Yorko BALFo Apskrities Valdyba yra nutarusi rudenį surengti New Yorke ir apylinkėse "Tag Day" ir parinkti aukų likusiems Europoje lietuviams ligoniams, seneliams ir paliegėliams sušelpti. Tuo tikslu kviečiamas platus susirinkimas, kuris įvyks rugpiūčio 20 dieną, sekmadienį, 12,15 val. pp. Apreiškimo parapijos salėje, kampas Havemeyer ir North 5th St., Brooklyne.

New Yorko BALF
Apskrities Valdyba

Naujas vaidinimas per Ginkaus radiją

Per J. Ginkaus vadovaujamą radijo valandą iš WWRL stoties (1600 kc.) beveik kiekvieną šeštadienį transliuojami radijo vaidinimai, dažniausiai talkininkaujant tremtiniams aktoriams ir mėgėjams. Pereitą šeštadienį teko išgirsti Robert Oliver vaizdelį "Maryte, tu mano?" (J. Rimavičiaus vertimas). Vaidino Amerikoje gimę ir augę lietuviai: Nancy Kazlauskaitė, Antuanetta Kašėtaitė, Kazys Konopinskas ir Kazys Marma, kuris šį radijo vaizdelį ir režisavo. Malonu, kad čia augęs jaunimas neužmiršta lietuvių kalbos ir jungiasi į kultūrinę veiklą.

POLICIJA SUDRAUDĖ DEMONSTRANTUS

Pereitą savaitę Maskvos agentų vadovaujami "taikos partizanai" suruošė New Yorke, Union Aikštėje demonstraciją, nukreiptą prieš Amerikos užsienio politiką, prieš karą Korėjoj, ir tt. Prašant demonstracijai leidimo, New Yorko burmistras prašymą atmetė ir rengėjams priminė, kad neklausant bus pavartotos griežtos priemonės.

Nežiūrint to, vakare iš visų kampų ėmė į aikštę rinktis bolševikinės taikos partizanai. Sustiprinti policijos būriai ėmė juos sklaidyti. Per susidūrimus keletas žmonių buvo sužeista, keletas iš pačių didžiausių kiršintojų suimta.

TREMTINIAI STATO MIESTELIUS LONG ISLANDE

Amerikoniški stachanoviečiai

Didysis New Yorkas jau pasiekė 14 milijonų gyventojų. Kuriasi naujos pramonės, auga naujos darbo galimybės, viliodamos į save žmones iš visų pasaulio kampų. Gyventi pačiame New Yorke ar jo priemiesčiuose darosi ankšta. Žmonės traukia į pakraščius, ieškodami vietų, kur galėtų įsigyti nuosavą namelį, kur daugiau oro ir erdvės išvargintiems nervams pailsinti.

Namų statybos pramonė gyvena gražiausius laikus. Kiek jos kapitalai, darbo jėgos leidžia, nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens ji dirba visais žinomais amerikietiškos darbo racionalizacijos būdais, paversdama džiunglėtus, puslaukinius "Ilgosios salos" plotus gyvenamųjų butų kolonijomis, kaimeliais ar net moderniais miesteliais.

VIENAS PELNINGIAUSIŲ DARBŲ

Apsukrūs ir energingi naujieji emigrantai, buvę karo tremtiniai greit suuodė, kad stipriems, uždirbti norintiems, vyrams namų statybos pramonė yra viena geriausiai apmokamų darbų, ir kad čia yra, be to, galimybių pasidaryti savarankiškais verslininkais, iš pradžių, — kol savo kapitalo neturima, nors subkontraktorių subkontraktoriais.

Išvažinėjus statybos plotus tarp Jamaicos, Hempsted ir Mineolos, teko užtikti latvių, estų ir kitų statybos subkontraktorių, gaunančių užsakymų iš senųjų Amerikos namų statybos firmų, kurios priklauso keliems galingiems statybos koncernams. Viena tokių centrinių, galingų firmų yra Levy & Sons, kurios vardu yra pavadintas naujai pastatytas miestelis Long Island žalumynuose.

Kaip per tokį trumpą laiką prasimušė mūsų likimo draugai latviai, prieš metus, dvejus atvykę iš tremtinių stovyklų, be kapitalo, tik šiaurietiška energija apsišarvoję? Darbo beieškant pora jų pateko į Levy statybos sandėlius, kur jiems buvo progos parodyti savo sugebėjimus. Padirbėjus metus laiko, firma pasiūlė vienam jų pastatyti keletą vienos šeimos namų per savaitę, suorganizuojant pačiam reikalingą darbo jėgą.

PERNIAI DARBININKAS, ŠIEMET RANGOVAS

Darbininkų buvo nesunku rasti, deja, jie buvo be patyrimo. Reikėjo paruošti nors po vieną vadovą atskiroms grupėms, dirbančioms skirtingus darbus prie namų statybos. Taip pamažu susidarė "brigada", kuri sukala namų rėmus, kita, kuri dengia stogus, trečia, apkala namą, ketvirta apkala langus, duris, įtaiso lentynas, sienų spintas ir tt.

Dirbant tik su ribotų statybininkų skaičium, — nes vakar buvęs karininkas, advokatas ar mokytojas ne visados pajėgia per keletą savaičių išmokti naujo amato — pirmoji latvių, Risbergo, statybos firma per savo dvejų metų gyvavimą jau pastatė daugiau kaip šimtą vienos ir dviejų šeimų gyvenamųjų namų. Tad ne be pagrindo jie juokaudami sako, kad latvių dypukai stato Long Islando miestelius.

Amerikos statybininkų unija, bent tuo tarpu, pro pirštus žiūri į naujuosius "karpenterius", kurie dirba prie statybos darbų, nebūdami unijos nariais. Tai yra didelis palengvinimas, ruošiant naujus statybos darbininkų kadrus iš žmonių, kurie ligi šiol nėra to darbo dirbę. Pradžioje naujokas didelės naudos firmai neduoda, nes pirma jį reikia apmokyti. Pirmąjį mėnesį jis gauna apie 1 dolerį į valandą, ir turi parodyti, kad iš jo gali pasidaryti bent pakenčiamas darbininkas. Nagingi žmonės paprastai per tą laiką išmoksta vienos srities darbą ir po to ima dirbti akordiniai. Uždarbis pradeda kas savaitę kilti po 10—15 dolerių. Kas uždirba 100 dolerių, laikomas geru darbininku. Yra ir tokių spartuolių, kurie uždirba apie 150 dolerių. Tokie vadinami tenai artistais, ir yra išdirbę mažiausia vienerius metus.

$200 PER SAVAITĘ

Pats didžiausias spartuolis, kurį darbininkai vadina stachanoviečiu, yra 18 metų latvių jaunuolis, spėjęs per metus laiko surasti savotiškus darbo būdus, kuriais net seni darbininkai stebisi. Jo savaitinis uždarbis nėra niekad mažesnis, kaip 200 dolerių. Tėvas, turis jau savą darbo komandą, ir, žinoma, gerai uždirbąs, nebenori leisti sūnų taip sparčiai dirbti, kad nepakenktų jo sveikatai. Tėvai reikalauja, kad sūnus vėliau vyktų į darbą ir anksčiau važiuotų namo. Spartuolio uždarbis sumažės, bet 20 dolerių į dieną jis ir juokaudamas uždirbsiąs.

PASIGENDAMA LIETUVIŲ

Iš naujai atvažiavusių lietuvių užtikau tik vieną. Lietuvoj jis buvo šturmanu, kurį laiką laivo kapitonu. Amerikoj pusmetį dirbo Fordo atstovybėj mechaniko pavaduotoju už 60 dol. per savaitę. Šį pavasarį pradėjo dirbti vienoj latvių statybos komandoj. Per mėnesį laiko išmoko naują, langų — durų apkalimo amatą, ir dabar uždirba daugiau kaip 100 dolerių per savaitę. Tokiam uždarbiui esant, jis lengvai išmaitina savo šeimą, susidedančią iš žmonos ir dviejų vaikų, ir, gyvendamas gražioj Great Neck viloje, jau spėjo įsitaisyti puikų Buick automobilį.

Aprašytieji latvių statybininkai daugiausia gyvena Port Washingtone, gražiose, žalumynuose paskendusiose vilose, prie kurių vakarais stovi jų automobiliai, pačių naujausių laidų.

Amerika ne tik buvo, bet ir tebėra tūkstanties galimybių kraštas. Naujai atvykę lietuviai teturi tai nuolat galvoj.

Vai Noris

AKT. V. ŽUKAUSKAS DĖSTO VAIDYBĄ

Dramos aktorius Vitalis Žukauskas pradėjo dirbti P. Mascagni Operos Studijoje, kur dėsto vaidybą. Šios studijos mokiniai kas tam tikrą laiką ruošia įvairių operų pastatymus.

Prieš išeidami muzikalinę veikalo dalį, studijos mokiniai V. Žukausko supažindinami ir parengiami sceniškai. V. Žukauskas tenai dirba laisvalaikiu, nes nuolatinį darbą turi Mitulio - Vaiginio siuvykloje.

Vitalis Žukauskas į Ameriką atvyko perniai kovo mėn. Ilgesnį laiką jis gyveno Augsburgo stovykloje, kur buvo vienas lietuvių dramos teatro organizatorių ir jo vaidintojų. Tremtyje V. Žukauskas taip pat buvo vienas organizatorių ir dramos ketveriukės "Klumpės", ir kartu su Henriku Kačinsku, Alfu Brinka ir Ant. Škėma aplankė visas stovyklas, pradedant Garmischu, baigiant Flensburgu.

Aktorius V. Žukauskas

Brooklyne V. Žukauskas laisvalaikiu atsideda scenos menui, talkininkauja J. Ginkaus radijui ir visiems vietos lietuvių kultūriniams parengimams.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
ŠEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65 - 23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

BEDFORD DINER
BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

Viena gražiausių užeigų
Brooklyne ir apylinkėje
WARWICK INN, Inc.
Edward & Aldona Polk,
Sav.
BARAS IR RESTORANAS
Įvairiausi gėrimai
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
2836, FULTON STREET,
Brooklyn 7, N. Y.
TAylor 7-9852

BROADWAY FOOD SHOPPE
Kafaterla ir restoranas
FRANK IROLA, sav.
Gamina ir pristato maistą vestuvėms ir kitokioms pramogoms
139 BRAODWAY,
Brooklyn, N. Y.
Tel. EV. 4-9050

Lietuviai advokatai

JOHN W. ANSELL
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: Namų tel.:
WO 2-3497 NE 9-5689

STEP. BRIEDIS, Jr.
197 Havemeyer St.,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

CL. A. VOKET-VOKIETAITIS
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS, N.Y.
Tel. NEwtown 9-5972

ANT. J. WESLAN
(Vizlanskas)
6 Court St., Brooklyn, N.Y.
Tel. MAin 5-1260

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).